

ԱԶՏԱԿ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTERAIRE

1500 Լ.Ո. 7300 Լ.ՍԱԲԻ, ԹԻԲԻ 68 (20531) ՈՒՐԿԱԹ, 2 ՅՈՒՆԻՍ 2000 10 ԷԶ

ՀԱՐԱՒԱԶՅՈՒՆ ԼԻԲԱՆԱԼԵՆ ԻՍՐԱԵԼԵԱՆ ՈՒՒՅԵՐՈՒՆ
ՀՆՈՒՅՄԱՆ ԱՌԻԹՈՎ

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐԱՍՏԻՃԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՍԸ ՀՆՈՐՇԱԽՈՐԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՏՈՒՄ ԵՄԱԳԱՇ ԼԱՇՈՒՏԻ

Նախագահ Վոր. Ըմիլ Լահուտ երկ կայտարարեց, որ Լիբանանի ներառվածությունն ու լադիանակը անբողջական կ'ըլլան. երբ կ'ապաստարուի իր հողի ամբողջությունը, պատ կ'արձակուի իսրայել արգելափակում մնացած իր վաճակները. եւ կ'ապաստարուի Կոլանը, որովհետեւ այս քայլերն են, որոնք ենթահող կը պատրաստեն Միջին Արեւելքի մէջ արդար եւ ամբողջական իսրայելու հաստատումին. որուն շնորհիւ պիտի երաշխաւորուին շրջանի բոլոր ժողովուրդներուն իրաւունքները, յատկապէս պաղեստինցի գաղթականներու տունդարձի իրաւունքը:

Նախագահը այս կայտարարութիւնը կատարեց սուրիական բարձրաստիճան պատուիրակութիւն մը ընդունած պահուն: Սուրիական պատուիրակութիւնը գլխաւորեց բանակի փոխ ընդհանուր հրամանատար, փոխ վարչապետ, պաշտպանութեան նախարար Վոր. Մուսթաֆա Թլաս. եւ անոր մաս կազմեցին Լիբանանի մէջ գործող սուրիական ուժերու հրամանատար Վոր. Իպրահիմ Սաֆի, ուժերու ապահովութեան պատասխանատու Վոր. Ղապի Քրնասան եւ գնդ. Ռադուվ Ղապալա:

Սուրիական պատուիրակութիւնը

նախագահ Հաֆէյ Ասատի անունով շնորհաւորեց Իսրայելի դէմ Լիբանանի տարած լադիանակը եւ նախագահ Լահուտի փոխանցեց անոր լաւագոյն մաղթանքները Լիբանանի ժողովուրդին:

Նախագահ Լահուտ շնորհակալութիւն յայտնեց նախագահ Ասատի Լիբանանի հանդէպ վզացումներուն եւ պօրակցութեան համար. հաստատելով, որ այս լադիանակը կարելի պիտի չըլլար, եթէ Ասատի ղեկավարութեամբ Սուրիա այդ մեծ փոփոխութիւններն ու պօրակցութիւնը չցուցաբերէին Լիբանանի:

Սուրիական նախագահ Նեպի Պրրի սուրիական պատուիրակութիւնը ընդունելէ ետք յայտնեց, որ անոր այցելութեան նպատակը իսրայելեան հեռացումին համար Ամալ շարժումը շնորհաւորելն է:

Պրրի հաստատեց, որ Լիբանանի եւ Սուրիոյ միջեւ հարց չկայ Մապարէի Երպանի անջնջութեամբ, այլ Սուրիա պօրակցի կը կանգնի այդ շրջանին գծով Լիբանանի պահանջին:

Պրրի նաեւ վերահաստատեց, որ Իսրայել կը փորձէ Մապարէի Երպանի միջոցով հարցեր ստեղծել Լիբանանի եւ ՄԱԿի միջեւ. բայց այս

Շար. ք. էջ 10

ԼԻԲՆԱՆԻ ՊՈՒՐԿՈՒՄ
ԱՐՉԱԿԱԶՆԵՒ ՍԸ ՓԱՍՓՈՒՇՏԸ ԿԵՐՁ ԴՐԱՄ
ՊԱՏԱՆԴՆԵՐՈՒ ՈՂԻՍԱԿԱՆԻՆ

28 պատանդներու 28 ժամեր տեւած ողբակալ երկերէն Լիբանանի մէջ վերջ գտաւ. երբ արձակազէն - սուրիական մը յաջողեցաւ սպաննել պատանդ վերցնող պահապանը:
Սուրիական աղբիւրներ հաղորդեցին, որ պահապանը 28 հոգի նեղարեւել 25 երեխաներ, պատանդ բռնած էր երեխաներու յատուկ կեդրոնի մը մէջ, ուր անոր երկու պատանդները լաճակ կ'անցընէին իրենց առօրեան: Չինեայի կը պահապանէր փոքր օդանավ մը փոխադրուի Լիբանան:
Սուրիական աղբիւրները ոչինչ հաղորդեցին պահապանի ինքնութեան մասին, հակառակ անոր որ պահապանի ինքնութիւնը գիտէին: Միակ տեղեկութիւնը այն է, թէ պահապանը թունուլ ծնած է: Ըստ նոյն աղբիւրներուն, ան անցեալին մտային խանգարում ունեցած է:
(ՌՈՅԹԸՐԸ)

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԻՍՐԱԵԼԻՆԻ
ԳՈՐԾԸՆԹԱՅ

ՄԱՏԸԼԷՅՆ ՕԼՊԱՅԹ ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ՇԱԲԱԹ ՇՐՋԱՆ ԿՈՒ ԳԱՅ

Ըլիքըն տեսակցեցաւ Պարաքի հետ:

Միացեալ Նահանգներու նախագահ Պիլ Քլինթըն, որ երկ Լիբանանի մէջ տեսակցութիւն ունեցաւ Իսրայելի վարչապետ Էնոտ Պարաքի հետ, յայտարարեց, որ յառաջիկայ շաբթուան ընթացքին Միջին Արեւելք պիտի ուղարկէ արտաքին գործոց նախարար Մատթլէյն Օլպրայթը՝ թափ տալու համար պաղեստինեւիսրայելեան խաղաղութեան բանակցութիւններուն:

Շար. ք. էջ 10

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ԳԾՈՎ ՈՉ ՄԷԿ ՉԻՋՈՒՄ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻ

ՏՈՒՊԱՅ, 1 (ՌՈՅ-ԹԸՐԸ).- Պաղեստինեան իշխանութեան նախագահ Եսաէր

ՄՐՈՒԵ ԵԱՍԵՐ ԱՐԱՅԱԹ

Արաֆատ Հինգշաբթի օրըսաւ, որ Միջին Արեւելքի մէջ խաղաղութեան որեւէ յոյս պիտի չիրականանայ. եթէ Արեւելեան Երուսաղէմը պաղեստինեան պետութեան մայրաքաղաք չըստանայ:
Արաֆատ, որ կը խօսէր սեփական «Ուշալ» օրաթերթին հետ հարցալրոյցի մը ընթացքին, դիտել տուաւ, որ կը մերձէ որեւէ լուծում. որ չի յայտնէր պաղեստինցի գաղթականներու վերադառնալու իրաւունքը: Ան ակնցուց, որ Միջին Արեւելքի մէջ ապահովութիւնը, խաղաղութիւնը եւ կայունութիւնը կը հաստատուի այն ատեն միայն, երբ Երուսաղէմ կը վերադառնայ պաղեստինեան գերիշխանութեան եւ կը դառնայ պաղեստինեան անկախ պետութեան մայրաքաղաքը: «Երուսաղէմի գծով ոչ մէկ պիտի մտնուի կայունութիւն», ըսաւ Արաֆատ:
Երուսաղէմն ու պաղեստինցի գաղթականներուն վերադարձը երկու փշոտ հարցեր են, որոնք կը քննարկուին Իսրայելի եւ պաղեստինցիներուն միջեւ:

Շար. ք. էջ 10

ՀԱՅԱՍՏԱՆ - ՍՈՒՐԻԱ ԳՈՐԾԱԿՅՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

ԵՐԵՒԱՆ, 1 (ԱՐՄԵՆՓԲԸՍ).- Սուրիոյ մէջ Հայաստանի դեսպան Լեւոն Սարգսեան այցելեց գնդ. Պաշար Ասատի:
Հանդիպումին քննարկուեցան երկկողմանի կապերու ամրապնդման, մասնաւորապար ուժանիւթի մարտի մէջ գործակցութեան վերաբերող հարցեր: Դեսպանը ներկայացուց Հայաստանի տնտեսական եւ գիտական կարելիութիւնները, որոնց արդիւնաւէտ օգտագործման համար ընդգծուեցաւ երկկողմանի ձեռնարկութիւններու քաջալերման կարելիութիւնը: Համաձայնութիւն գոյացաւ տեղեկատուութեան եւ արդի արհեստագիտութեան մարտերուն մէջ գործակցութեան ուղղութեամբ:
Պ. Ասատ Սուրիոյ պատրաստակամութիւնը յայտնեց վարգսնելու Հայաստանի հետ յարաբերութիւնները՝ յատկապէս ղեկավարութիւնը: Սուրիական պատրաստակամութիւնը վերապահելով սուրիական համայնքին:

ԱԼԻԵՒ ԿԸ ՔՆՆԱԴԱՏԵ ԵԱՂԿԸ

Ագրակ յճանի նախագահ Հայտար Ալիեւ քննադատեց ԵԱՂԿ, որովհետեւ անկա Լեւոնային Ղարաբաղի տագնապին լուծման համար իր պարտաւորութիւնները չի կատարեր:
Ալիեւ երկ Գործի մէջ տեսակցութիւն ունեցաւ ԵԱՂԿի խորհրդարանական վեհաժողովի նախագահ Հելեն Տայնի հետ: Ան ցաւ յայտնեց, որ ԵԱՂԿի Պուտինի շրջան (1994) եւ Լիբանանի (1998) վեհաժողովներուն որոշումները չեն գործադրուած:
Տայն, իր կարգին, ըսաւ, որ բոլոր ջանքերը ի գործ պիտի դնէ ԵԱՂԿի ուղղութիւնը կեդրոնացնելու համար Լեւոնային Ղարաբաղի տագնապին արագ լուծման վրայ:

ԹՈՒՐԲԻԱ ՊԻՏԻ ՍՏՈՒԳԵ ԻՐ ՕԴԱՅԻՆ ՍԱՅՄԱՆՆԵՐԵՆ ԱՆՑՆՈՂ ԻՐԱՆԵԱՆ ՕԴԱՆԱԲԵՐԸ

Թուրքիա համաձայնած է ստուգել իր տարածքները անցնող իրանեան օդանաւերը՝ իմանալու համար, որ եթէ նոյնք գինեմթերք կը փոխադրեն Հրգպայախի համար:
Ընդառաջելով Միացեալ Նահանգներու եւ Իսրայելի իշխանութիւններու խնդրանքին, թրքական իշխանութիւնները Թուրքիոյ օդային տարածքներէ անցնող իրանեան օդանաւերէ պիտի ուզեն, որ ներկայացնեն իրենց կրած բեռերու տեսակը: Հարկ եղած պարագային անոնք պիտի ուզեն, որ օդանաւերը կ'ընթացեն բեռերը ստուգելու համար:
Կ'ենթադրուի, որ գնէքերը Թուրքիոյ ճամբով Իրանէն Սուրիա կը փոխադրուին:
Այս քայլը կը նկատուի իրեն թուրքախորհրդային յարաբերութիւններու ջերմացում, որոնք վերջերս սառած էին Հայկական Յեղասպանութիւնը Իսրայելի դրոպրոցներու դասացուցակին մէջ ներառելու համար:

ՌՈՒՍ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ ԿԸ ՊԱՇԱՐԵՆ ՄԵԾ ԹԻՒՈՎ ՉԵԶԵՆ ԸՄԲՈՍՏԵՐ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 1 (ՌՈՅԹԸՐԸ).- Չեչենիոյ մէջ ռուսական պիտուրական աղբիւրներ յայտնած են, թէ Հինգշաբթի օրըսաւ պահապանները պաշարած են ըմբուսներու մեծ խմբակ մը՝ պինեայ միաւորները բնաջնջելու համար: Իրանեան արշաւի մը ծիրէն ներս:
Տեղեկութիւնը, որ հերքուած է ըմբուսներու կողմէ եւ որ կարելի չէ եղած հաստատել անկախ աղբիւրներէ, կը հրապարակուէր Չեչենիոյ մէջ
Շար. ք. էջ 10

ՏԵՍԱԿՅՈՒԹԻՒՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿՈՂՄԵՐՈՒ ՀԵՏ

Լիրանանեան քաղաքական գանձազան շրջանակներու հետ յարաբերութիւններու շրջագծէն ներս, Հ. Յ. Լիրանանի կեդրոնական կոմիտէն ներկայացնող պատուիրակութիւն մը երկ Կոնստանտնուպոլիսում ունեցաւ յայտարարութիւն: Փաղանգաւոր կոնստանտնուպոլիսում, ինչպէս նաեւ՝ Իսթամբուլի Բարեսիրական Մրազիւրնեքու Միութեան ղեկավարութեան հետ:

ՂՈՎՄԻ ԿՈՒՍԱԿՅՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ

Կէսօրէ առաջ ժամը 11:00ին, Կեդրոնական կոմիտէի պատուիրակութիւնը այցելեց Ղովմի Կոնստանտնուպոլիսում Բառուշի կեդրոնը, ուր եւ ընդունուեցաւ Ղովմի Կոնստանտնուպոլիսում նախագահ Ալի Քանսոյի, երեսփոխան Ղասսան Ազաբի, փոխ նախագահ Մահմուտ Ապտիլ Սալիքի եւ քաղաքական դիւանի անդամներուն կողմէ:

Հ. Յ. Լ. պատուիրակութիւնը նախ շնորհաւորեց Ղովմի Կոնստանտնուպոլիսում վերամիացումը եւ կեդրոնական նոր խորհուրդին ընտրութիւնը, ապա տեղի ունեցաւ լիրանանեան քաղաքական լիցենզիայի շարքերու քննարկում:

Երկու կողմերը մատնանչեցին Լիրանանի յաղթանակը եւ Իսրայելի կողմէ իր նպատակները հողերուն պարտութիւնը, վեր առնելով հարաւոր դիմադրութեան, հանրապետութեան նախագահին եւ Լիրանանի բանակին դերը: Անոնք չեզտեցին այս հանգրուանին լիրանանցի փոփոխութիւնը միասնականութեան անհրաժեշտութիւնը:

Ապա, քննարկուեցաւ երեսփոխանական ընտրութիւններու հարցը եւ գանձազան շրջաններու մէջ գործակցութեան կարելիութիւնները:

ՓԱՂԱՆԳԱԻՐ ԿՈՒՍԱԿՅՈՒԹԵԱՆ
ԿԵԿՐՈՆԻՆ ՄԵՋ

Կէսօրուան ժամը 12:30ին, Հ. Յ. Լ. կեդրոնական կոմիտէի պատուիրակութիւնը այցելեց Փաղանգաւոր Կոնստանտնուպոլիսում Սէյֆի կեդրոնը, ուր շուրջ մէկ ժամ տեւող տեսակցութիւն մը ունեցաւ կոնստանտնուպոլիսում նախագահ Մուսթաֆա Թլասի, փոխ նախագահ Բաշատ Սալամի եւ քաղաքական դիւանի անդամներուն հետ:

Փաղանգաւոր Կոնստանտնուպոլիսում եւ Հ. Յ. Դաշնակցութեան միջեւ անցեալի կապերէն մեկնելով, երկու կողմերը անհրաժեշտ նկատեցին յարաբերութիւններու շարունակումը:

Քննարկուեցաւ Պէյրութի եւ Մեթնի երեսփոխանական ընտրութիւններու ընդհանուր պատկերը եւ կարծիքներու փոխանակում տեղի ունեցաւ հաւաքական գործակցութեան կարելիութիւններուն շուրջ:

Շար. ք. էջ 2

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ԶՕՐ. ԷՄԻԼ ԼԱՀՈՒՏԻ

Երկ Հայկական Երեսփոխանական Պլոքի ներկայացուցիչ Սեպուհ Յովնանեան այցելեց նախագահ Վոր. Ըմիլ Լահուտի եւ զայն շնորհաւորեց հարաւային Լիբանանեան եւ արեւմտեան Պեքալէն խորհրդակցութեան ընթացքին: Լիբանանեան կողմի կառավարումին համար:
Հանդիպումին հանրապետութեան նախագահը հաստատած է, որ ամէն ճիգ կը թափուի հոգալու համար հարաւի բնակչութեան կարիքները եւ յոյս յայտնած է դրական զարգացումներու մասին:

Հ. Յ. Լ. ԿՈՍԻՏԵՆ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԵՐԵՍՓՈՒՆԱԿԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐ

Հ. Յ. Լ. Լիբանանի Կեդրոնական կոմիտէի շնորհաւորութիւնները ընդունեց արտաքին գործոց նախարարութեան նախկին ընդհանուր տնօրէն Տուստ Թրքը. որ Ձախէի յոյս կաթողիկէ արտոնի թեկնածու է: Կ. կոմիտէին այցելեց նաեւ Քարուանէն մարտի թեկնածու Տարիտ Կապիլ:

Քննարկուի ստարկայ դարձան երեսփոխանական ընտրութիւններու անջնջող հարցեր:

ՔԼԻՆԹԸՆ - ՓՈՒԹԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ՎԵՏԱԺՈՂՈՎԸ՝ ԱՅՍ ՇԱԲԱԹԱՎԵՐՁԻՆ

Մ. Նահանգներու նախագահ Պիլ Քլինթըն եւ Ռուսիոյ նախագահ Վլադիմիր Փութին այս շաբթուաբային իրենց առաջին վեհաժողովը պիտի կայացնեն: Մինչ անակնկալներ անհաւանական կը նկատուին, երկու ղեկավարները զգուշաւոր կերպով յայտնած են, թէ կրնայ նախատեսուածէն աւելի յառաջիկային արձանագրուիլ գնէքերը հակակշիռի տակ դնելու հարցին գծով:

Քլինթըն, որ եւրոպական շրջապատի մը ձեռնարկած է մինչ իր նախագահութիւնը իր վերջին քանի մը ամիսները թեւակոխած է, պէտք է փաստէ, թէ տակաւին ընելիք ունի: Փութին, որ անցեալ տարի այս օրերուն գրեթէ անձանթ մըն էր եւ հարկ ամիս մը առաջ պաշտօնապէս պաշտօնը ստանձնած է, պէտք է ցոյց տայ, թէ համաշխարհային բեմին վրայ իր խօսքը ունի:
Մ. Նահանգներու արտաքին գործոց փոխ նախարար

Շար. ք. էջ 10

ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ
Ի նպաստ ՀԱՅ ԴԱՏԻ

Տեղի կ'ունենայ Ծաբաթ, 3 Յունիս 2000, երեկոյեան ժամը 9:00էն սկսեալ, «Պրոֆ Էլ Համամ» ճաշարանին մէջ, Պրումանա: ՍԱԿ՝ 50 Տ

●Տոմսերու համար գինը կ'օժտուի քանակներու, կամ հեռաձայնէ 01-240170/1 քիւրքու:

ԱՐԱՐԱԿԱՆ ՈՒԹ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԻՆ

ՄԻՋԱՐԱԲԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿՅՈՒԹԵԱՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

ԳԱՀԻՐԸ, 1 (ՌՈՅԹԸՐԸ).- Արաբական ութ երկիրներու արտաքին գործոց նախարարներ շարքավերջին ժողովը մեր պիտի գումարեն Գահիրեի մէջ, քննարկելու համար իւրայեղեան ուժերուն Լիբանանէն հեռանալու ու միջարաբական քաղաքական ու տնտեսական գործակցութիւնը, յայտնեցին դիւանագէտներ Հինգշաբթի օր:

«Դամասկոսի Յայտարարութեան» երկիրները, որոնք այս անունով դաշինք մը կը կազմեն 1991ին (Իրաք - Արեւմուտք) պատերազմին, երկօրեայ հանդիպումի մը պիտի սկսին Կիրակի օր: Եգիպտոս, Քաթար, Պահրէյն, Սուրիա, Սէուտական Արաբիա, Արաբական Միացեալ Էմիրութիւններ, Քուէյթ եւ Օման վերջին անգամ հանդիպում մը ունեցած էին Նոյեմբեր 1988ին, Քաթարի մէջ:

Քաղաքական հարցերու մեկնաբան Իմատ Կատ ըսաւ, որ երկօրեայ հանդիպումին նպատակն է պորտիզ կանգնիլ Սուրիոյ՝ Իսրայէլի հետ իր քանակութիւններուն, Լիբանանէն իսրայէլեան ուժերուն հեռացման յոյսին տակ:

ՍԱԿԻ Ապահովութեան խորհուրդը միաձայնութեամբ որոշեց վերանորոգել ՍԱԿԻ ուժերուն (ԱՆՏՈՅ) կեցութիւնը Կոլաի մէջ: ԱՆՏՈՅը կազմուած էր 1974ին, հսկելու համար Սուրիոյ եւ Իսրայէլի միջեւ յայտարարած պինդադրութիւնը: Ներկայիս ԱՆՏՈՅի մաս կը կազմեն անտորիացի, քանաւորացի, ճափոնցի, լեհ եւ սլովակ 1053 զինուորներ:

ՍՈՒՍՆԱ - ՃԷՄ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

ԱՆԳԱՐԱ, 1 (ՌՈՅԹԸՐԸ).- Եւրոպական Միութեան արտաքին քաղաքականութեան պատասխանատու Նաւել Սոյանա Հինգշաբթի օր տեսակցութիւն մը ունեցած է Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարար Իսմայիլ Ճէմի հետ, քննարկելու համար Սիւլեյման պահպանութեան եւ պաշտպանութեան վերաբերող հարցեր:

ՕԹԱՆԻ անդամ Թուրքիա, որ է Միութեան անդամակցութեան թեկնածու է, կ'ըսէ, թէ արժանի է որոշում կայացնողի դերակատարութիւն ունենայ եւրոպական ապահովութեան որեւէ մարմինի մէջ՝ Պաղ Պատերազմի օրերուն պաշտպանելի ետք Եւրոպայի հարաւարեւելեան սահմանները:

Սակայն Սիւլեյման կարգ մը երկիրներ կ'ընդդիմանան նման որոշումներու մէջ Թուրքիոյ մասնակցութեան, նկատի ունենալով, որ անիկա Միութեան անդամ չէ:

Շարք՝ էջ 10

ՌՈՒՍԻԱ

ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԵԿ ԱՄԻՍ ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՍ ԿԸ ՏՐՈՒԻ ԻՐԵՆՑ ՕՐԵՆՔԵՐԸ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԸՏՆ ԵՐԴԱՇՆԱԿԵԼՈՒ ԸԱՍԱՐ

Ռուսիոյ ընդհանուր դատախազը երէկ երկրի շրջաններուն մէկ ամիս տուած է իրենց օրէնքները ներդաշնակելու համար դաշնակցային օրէնսդրութեան եւ սահմանադրութեան հետ՝ համաձայն այդ շրջանները հակակշռի տակ անելու նախագահ Վլատիմիր Փութինի առաջադրութեան:

Վլատիմիր Ռութինով, որ պաշտօնի կոչուած էր անցեալ ամիս, Ռուսիոյ 89 շրջաններու դատախազներուն հրահանգած է մէկ ամսուան ժամանակամիջոցին գործիւն ունեցող տարբերութիւններուն վերջ տալ:

«Սահմանադրութիւնը ամբողջ ժողովուրդին հաւանութիւնը ստացած է եւ պետք է ենթարկուի անոր», ըսած է Ռութինով, ակնարկելով շրջանային ղեկավարներու, որոնք ընդհանուր անմամբ կ'անտեսեն դաշնակցային օրէնքները:

Շրջանային դատախազները իրաւասութիւնը ունին շրջանային օրէնքները առկա խելու, եթէ անոնք ոտնակոխ ընեն դաշնակցային օրէնսդրութիւնը եւ տեղացի պաշտօնատարները մերժեն անոնց յարմարեցումը կատարել:

Սակայն այս իրաւասութիւնը չէ օգտագործուած նախկին կախազահ Պորիս Ելցինի օրով: Ան շրջաններուն շատ մեծ ապատուծիւն տուած էր:

Ռութինովի հրահանգը արձակել է օր մը անոս. Պետական Տունի անաշին ընթերցումին՝ ջախջախիչ մեծամասնութեամբ պօրակցութիւն արտայայտած էր երեք օրինագիծերու, որոնք առիթ պիտի տան կրեմլիին՝ շրջանային ղեկավարներ անոնք պատժել, եթէ դաշնակցային օրէնքներ բռնաբարեն:

Օրինագիծերը Տունային մէջ տակաւին երկու ընթերցումէ պետք է անցնին եւ վարչապետին Դաշնակցային խորհուրդին կողմէ, որ շրջանային ղեկավարներէ բաղկացած է: Սակայն Տունային Չարեքշաբթի օրուան քուէարկութիւնը ցուցանիչ է, թէ անիկա պիտի կարենայ յաղթահարել Դաշնակցային խորհուրդին կողմէ հաւանական որեւէ վերջ: Արդարեւ երեք օրինագիծերուն իրաքանչիւրը աւելի քան 300 քուէ ապահոված է:

Թէեւ ընդհանրապէս կը նախատեսուի, որ Տունան պորտիզ պիտի կանգնի անոնց, ի նպաստ անոնց քուէներու թիւը կը թուի անակնկալի բերած ըլլալ նոյնիսկ կրեմլիինը:

Համայնավար ղեկավար Կենտրոնի Չիուկանով, որ նպաստած է Կրեմլինի յաղթանակին արտօնելով իր հաւատարմին, որ ապա տարբեր մարմին բարեկարգումներու տալու է, թէ վերապահութիւններ ունի հակառակներ, որ պորտիզ

կը կանգնի շրջաններուն վրայ կեդրոնին աւելի մեծ հակակշիռ ունենալու գաղափարին:

«Չափապահ կարելի է Մոսկուայի կառավարելու կարողակաւնութեան վերահաստատումը, սակայն պետք է գիտնանք, թէ անիկա որո՞ւ ձեռքերուն մէջ պիտի իյնայ եւ ի՞նչ պայմաններու տակ», դիտել տուած է ան:

Չիուկանով յայտնած է, որ համայնակարները շարք մը բարեփոխումներ պատրաստած են օրինագիծերուն համար, որոնց յաջորդ ընթերցումները նախատեսուած են Յունիս 23ին եւ Յունիս 30ին:

Այլ հատուածներու ղեկավարներ նոյնպէս ըսած են, թէ պորտիզ կանգնած են օրինագիծերուն՝ աւելի ուշ կանոնք բարեփոխելու նպատակով:

ՅԵՏԵՈՐԸՐՈՒՅԻՆ
ՀԱՄԱՍԱՐԱԿՇՈՒՄԸ
ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏԵՆ

Միւս կողմէ, Ռուսիոյ կառավարութիւնը երէկ բացայայտեց երկրին յետխորհրդային հաւասարակշռուած առաջին պիտոնէն, հակառակ հանրութեան հետ պիտոնէն անող մտահոգութիւններուն՝ տուրքերու մարմին բարեկարգումներու տալու է, թէ վերապահութիւններ ունի հակառակներ, որ պորտիզ

Շարք՝ էջ 10

ԹՈՒՐԵԱ

ՀԱՏԷՓԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻՆ ԴԷՄ՝ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՎՃԻՌ

ԱԵԳԱՐԱ, 1 (ՌՈՅԹԸՐԸ).- Թրքական սարահան մը Հինգշաբթի օր մէկ քարտան բանասիրական վճիռ արձակեց երկրին քրտական գլխաւոր կուսակցութեան ՀԱՏԷՓԻ ղեկավար Ահմէթ Թուրան Տեմիրի դէմ, «անկապողական քարոզարար» կարգաբաժնի ղեկավար լինելու պատճառով ամբաստանելով գայն:

Ենթին ՀԱՏԷՓԻ գործունէութիւնը կրկնապես քարոզարարի սահմանադրական սարահանին կողմէ, այն ամբաստանութեամբ, թէ ՀԱՏԷՓԻ ղեկավարներ օժանդակած է:

Տեմիր ըսաւ, թէ վճիռ վերաքննարկուած ենք քարտան կոչ արձակելու, յայտնելով, որ իր արքայազան մէկ խօսքին մէջ «ձեռք չկար»: Ան իր խօսքին մէջ արագարկած է Թուրքիոյ քրտական մշակութային իրատեսները քաղ հարաւարեւելեան գոյրին քաղաքային յամում մը գրեցելու ծիրակն ներս:

Տեմիր նորագոյնն է քրտա քաղաքական ղեկավարներու, որոնք քրտական սարահաններու վճիռին կ'ենթարկուին:

Թուրքիոյ իշխող շրջանակները ՀԱՏԷՓԻ Արտիստ Ծագանի կուսակցութեան (ԲԱՄՊԻ) քաղաքական քեր կը նկատեն:

Օձալանի անցեալ քարտան ձերբակալութիւնն ի վեր հարաւարեւելեան գոյրին մէջ բախտունները մեծ համեմատութեամբ նուագած են: Սակայն շրջանը քաղաքային սպիտակակամ վիճակի դրոսեան քակ կը մնայ:

Թուրքիոյ մէջ Մ. Նահանգներու դեպքան Մարք Փէրիս, որ հարաւարեւելեան գոյրին շրջան է օգտաբերողները քաղաքներու համար, յայտնած է, թէ Մ. Նահանգներ գործակից կը կանգնին սպիտակակամ վիճակի դրոսեան վերջ քաղաք ձեւերուն:

Իրեն գործակամ հարց, դժուար է օգտաբերողները կամ գործարարները ներգրանից գոյրին մը մէջ, որ սպիտակակամ վիճակի դրոսեան քակ կը գրեմի, ըսած է ան զարկերակաւ քաղաքային մը մէջ:

ՋՈՒՐԻ ՄՐՅԱԿՅՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԹՄՐԵՅՈՒՅԻՉԻ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔՆԵՐ ԵՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՍԻՈՅ ՀԱՍԱՐ

Աֆղանիստանը, թմբեցուցիչի առեւտուրը եւ հագլազիւտ եղող ջուրի համար մրցակցութիւնը հաւանական մեծագոյն սպառնալիքները կրնան ըլլալ՝ Կեդրոնական Ասիոյ ապագայ ապահովութեան, ըսած է ԵԱՀԿի նախագահ Պենիթա Ֆերրերո - Վալտերը երէկ, Ղազախստանի մէջ:

Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաև Շարք՝ էջ 10

Ա. ԿԱՐԳԻ ՈՉԽԱՐԻ ՔԱՇՔԱԿԱԼ

2.700 L.L.

950 L.L.

1.275 L.L.

ԸԱԼԼՈՒՄ ՊԱՆԻՐ 200 ԿՐԱՍ

4.450 L.L.

5.220 L.L.

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՆՇԱՆԱԿԵ ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆ MASTER MALL

ԳՆՈՒՄԻ ԼԱԻԱԳՈՅՆ ԸԱՍՅԵՆ

2.500 L.L.

Ա. ԿԱՐԳԻ ԺԱՄՊՈՆ 200 ԿՐԱՍ

2.400 L.L.

5.500 L.L.

1.885 L.L.

1.700 L.L.

ՇԱՌԻՐՍԱ 1 ԷՒԼՕ

7.600 L.L.

27 Մայիսին Հայաստանի նախագահ Ռուպերտ Բոնարեան ունեցող հարցազրույցը մը տուաւ ուսական «Միր» պատկերասփիւռի կայանին, «Մայք» ձայնասփիւռի կայանին եւ «Նեգալիսիսիայ Կազերա» բերրին:
Ստորեւ կը ներկայացնենք հարցազրույցն հատուաններ:

ԵՌԻՐԻ ՍԵՄԵՆՆՈՎ (ՄԱՅԱՔ). - Պրն. նախագահ, Հայաստանում կան քաղաքական ուժեր, որոնք առաջարկում են անդամակցել Ռուսաստան - Պիեռոուսիա միութեանը: Ձեզ, որպէս նախագահ կշռուած քաղաքական գործչի, այդ ծայրային առաջարկը դնում է փոքր-ինչ աւելորդ գրութեան մէջ եւ, այնուամենայնիւ, Հայաստանում որքանով էլ են լուրջ այդ տրամադրութիւնները: Եւ, բնականաբար, ձեր վերաբերմունքը դրան:

ՌՈՊԵՐՏ ԲՈՆԱՐԵԱՆ. - Հայաստանի նախագահի քաղաքականութիւնը նախեւառաջ հայամէջ է: Հայաստանի եւ Ռուսաստանի շահերը համընկնում են, կամ շատ մօտ են, չափազանց շատ ոլորտներում: Եւ առաջին հերթին հինգ տարեկանի վաղամեծակներում մեր երկրները ռազմավարական համագործակցութիւնը: Բայց ամէն ինչին յատուկ երանք են հարդուում ձեւաւորուած աւանդույթները: Պա մեր ընդհանուր պատմութիւնն է: Հայաստանի արտաքին քաղաքականութեան օրակարգում Ռուսաստան - Պիեռուսիա դաշինքին անդամակցելու հարց այսօր չկա: Կան կուսակցութիւններ, մասնաւորապէս Համայնավար կուսակցութիւնը, բարձրացնում են այդ հարցը, անցնացնում են հանրահաւաքներ: Ես յաւ եմ գիտակցում, որ հասարակութեան մի մասն իրաջ մտածում է այդ միութեան անդամակցելու անհրաժեշտութեան մասին: Այլ խնդիր է. հիշող գնահատել, թէ հասարակութեան որ մասն է այդպէս մտածում: Եւ ինձ, անկեղծ սասմ, Համայնավար կուսակցութեան այդ դիրքորոշումն ու յայտարարութիւնները ընտանաբարմար դրութեան մէջ չեն դնում: Ես դրան հանդիստ եմ վերաբերում: Եթէ փորձենք գնահատել, թէ հասարակութեան որ մասն է ձգտում անդամակցել այդ միութեանը, հասարակական սպասումը, ես կը փորձեմ դա գնահատել մէկ տարի առաջ կայացած խորհրդարանական եւ երկու տարի առաջ՝ նախագահական ընտրութիւնների արդիւնքներով:

ԻՐԻՆԱ ԱԻԵՐՔԻԵՒԱ (ՄԻՐ). - Որքան է հիմնաւորուած էք համարում որոշ փորձագետները ունենում, թէ Հայաստանի եւ Ռուսաստանի ռազմական սերտ համագործակցութիւնը եւ Հայաստանում տեղակայուած ռուսական ռազմական ջանքերի յագեցումը ժամանակակից գլոբալ տեսակներով կարող են երկրորդ կերպով շրջանակում անվտանգութեան համակարգի կարողականը ղեկավար դնելու որդեգրում դէմ կատարուած անարդարութեան եւ Ղարաբաղի հակամարտութեան բանակցութիւններում մասին:

Օսկանեանի ակնարկին ամենակարեւոր հատուածը կը վերաբերէ Ղարաբաղի հակամարտութեան լուծման եւ Հայաստանի ու Ազրայձանի միջեւ հողային հասանակական փոխանակման շուրջ ըսի-ըսուներում: Հայաստանի եւ Սփիւռքի թերթերը խստորէն քննադատեցին հայկական կառավարութիւնը ընտան փոխանակման մը մասին խորհելուն համար: Չանագան հայ պաշտօնատարներ, ներառեալ նախագահը, հաստատեցին, թէ Հայաստան արդէն մերժած է Հայաստանի հարաւային հողակղտոր, Իրանի սահմանակից Սեդրին Ղարաբաղին հետ փոխանակելու Ազրայձանի առաջարկը:

Կենտւելի իր ելոյթին մէջ աս, Օսկանեան նոր երանգ մը ներմուծեց այս վեճն ընելու, թեպէտքով, թէ զարպայձանցիները առաջարկը որոշ արժանիք մը կրնայ ունենալ: Ես կ'ուզեմ իր հարազատ խօսքերը մտքեղծել:
 «Լեռնային Ղարաբաղի հարցի կարգաւորման շուրջ բազմաթիւ ըսի-ըսուներ կան: Ընդհատութիւններ են հնչում, որ իբր թէ Հայաստանի իշխանութիւնները ուզում են Սեդրին տալ Ազրայձանին: Ենչդ է, այդ ընդդիմ մէջ մի փոքր իրականութիւն: Այն, որ նման առաջարկութիւն տարածքների փոխանակութեան հետ կապուած արդեւ է Հայաստանի Հանրապետութեանը: Հայաստանի նախագահին: Բայց այս առաջարկութիւնը միանշանակօրէն մերժուել է: Հի ընդունուել Հայաստանի կողմից որպէս բանակցութիւնների հիմք:

«Կերպի ի վերջու միջնորդները գաւտ են իրենց գործելակերպին մէջ: Նրանք կարող են բազմաթիւ առաջարկներ անել: Ես այս տարածքային փոխանակումը միակ առաջարկութիւնը: Որ եղել է: Եղել են բազմաթիւ այլ առաջարկութիւններ: Ժամանակին առաջարկութիւններ եղել են, որ Ղարաբաղը մնայ Ազրայձանի կազմում որպէս ինքնավար մարզ: Բայց այդ ժամանակ մենք նման տղանկ չբարձրացրինք, որքան այս պարագային: Այնքան ժամանակ, որ իշխանութիւնները չեն յայտարարում, չեն յայտնում, որ այս կամ այլ առաջարկ արդէն ընդունուել է մեր կողմից որպէս բանակցութիւնների հիմք, այնտեղ մտահոգուելու բացարձակ կարիք չկա: Տարածքների փոխանակման առաջարկութիւնը չի ընդունուել Հայաստանի կողմից որպէս բանակցութիւնների հիմք:

Աւելի ետք, հարցումի մը պատասխանելով, Օսկանեան ընդլայնեց իր բացատրութիւնը այս հիմնախնդրին շուրջ:
 «Առաջարկութեան տրութիւնը ես ուզում եմ իմանալ լսել, որպէսզի ձեր մտքերում պարզ լինի, որովհետեւ տարբեր թերթերում տարբեր բաներ գրուեց: Ասուեց, որ Սեդրին փոխանակուում է Լաչինին հետ միայն, ասուեց Սեդրին փոխանակուում է Ղարաբաղի բարձր կարգավիճակի հետ, ասուեց, որ մենք տալիս ենք Սեդրին միջանցք, իրենք մեզ տալիս են Լաչինով միջանցք:
 «Առաջարկութիւնը հետեւեալն է. Սեդրին տրում է Ազրայձանին, Լաչինը Ղարաբաղի հետ տրում է Հայաստանին: Սեդրին Հայաստանին տրում է մի սուվերէն ծանապարհ, որով Հայաստանը կարող է սուվերէն հա-

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՆԱԽԵՒԱՌԱԶ ՀԱՅՄԱԷՏ Է»

Ռ. Ք. - Մենք մեծ նշանակութիւն ենք տալիս գիտնորական քննիչի համագործակցութեանը՝ որպէս հայ-ուսական յարաբերութիւնների կարեւոր բաղադրիչ: Ես կարծում եմ, որ այն չի վախեցնում մեր կարողական գործընկերներին, քանի որ ուսական ռազմականները Հարաւային Կովկասում նոր գործն չեն: Հարաւային Կովկասից հեռացաւ խորհրդային Միութեան գորքը, Հայաստանի տարածքում ուսական գորքը մնաց: Այն մաս կը կազմում անվտանգութեան այն համակարգի, որը յաւ թէ վատ, բայց կար չրջանում, եւ Հայաստանի անկախացման հինգ սկզբից, ուսական ռազմականները այսպէս թէ այնպէս, արդէն ստեղծուած անվտանգութեան համակարգի մաս են կազմում: Ի դէպ, ուսական ռազմականները մինչ օրս կան նաեւ Արաւստանում: Եթէ մենք խօսում ենք Հարաւային Կովկասի անվտանգութեան համընդգրկուն համակարգի ստեղծման մասին եւ հաշուի ենք առնում ազգային եւ կրօնական ռազմականութիւնն ու պատմական ծանր ժառանգութիւնը, ապա այդ համատեքստում անվտանգութեան համակարգը չի ենթարկում բանակցութիւններ միայն դաշնակցներին: Եթէ ձիւր ձեւերով, Եւրոպայի Երջանային անվտանգութեան համակարգի ստեղծումը ենթարկում է առաջին հերթին հինգ շրջանի եւ հարեան շահագրգիռ երկրների մասնակցութիւնն այդ համակարգի ձեւաւորմանը: Այդ պատճառով, խօսքն այն մասին չէ, թէ ոմանք պիտեանում են այդ ռազմականներին: Այս, այդ ռազմականները այսօր գոյութիւն ունեն, դրանք, իմ կարծիքով, չրջանային անվտանգութեան համակարգի շատ ուղիւ բաղադրիչ են եւ ինչ-որ չափով, եղել եւ մնում են չրջանային կայունութեան երաշխիք: Ետ կարեւոր է, որ անվտանգութեան չրջանային նոր համակարգը ներառի այն, ինչ մշակուած է մինչ այժմ: Այսինքն, փաստացի գոյութիւն ունեցող իրադրութիւնն անհրաժեշտ է ճիշդ կերպով ներառել անվտանգութեան նոր համակարգում, որի մասին հիմա խօսում ենք եւ հասկանում, որ այն իրօք, անհրաժեշտ է: Ռուսաստանը, իմ կարծիքով, նոր համակարգի ձեւաւորման գործում պէտք է չափազանց կեանք դեր ունենայ:

Ա.Ա.Ն. ՔԱՍԱԿԵԻ (ՆԵՂԱԻԻՍԻՄԱՅԱ ԿԱԶԵՐԱ). - Որպէս դարաբաղեան հակամարտութեան կարգաւորման տարբերակ, վերջին շրջանում քննարկուում են ԵԱՀԿի Մինսքի իմբի առաջարկները Ընդհանուր պետութեան վերաբերեալ, ընդ որում՝ Երեւանը, Պաքու եւ Մինսքի

խումբը իւրրդիլի են ընկալում՝ այդ գաղափարը: Ըստ ձեզ, ո՞ր ուղղութեամբ կ'ընթանան քննարկումները եւ ի՞նչ կը ստացուի արդիւնքում:

Ռ. Ք. - Ընդհանուր պետութեան գաղափարն ունի մէկ ընկալում, որն ամբողջուած է մէկուէկ տարի առաջ հակամարտութեան կողմերին առաջարկուած փաստաթղթում: Այն շատ լայն մեկնութիւնների հնարաւորութիւն չի տալիս՝ ձեւակերպումները բաւականաչափ պարզ են:

Այլ խնդիր է, որ հակամարտութեան ոչ բոլոր կողմերն են միատեսակ ընկալում, աւելի ճիշդ՝ ընդունում այդ փաստաթուղթը: Այն ընդունել են հայկական երկու կողմերը՝ Հայաստանի Հանրապետութիւնն ու Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութիւնը, չի ընդունել՝ Ազրայձանը: Խօսք է գնում այդ մտեցման, նույն թեմայի շուրջ տարբերակումների մասին: Մեր մտեցման կուսութիւնը հետեւեալն է՝ կարգաւորման հիմքում պէտք է լինի հակամարտող կողմերի իրաւահասարակութեան սկզբունքը, հաշուի առնելով, մեր յարաբերութիւնները ծանրացնող պատմական ժառանգութիւնը, փաստացի ձեւաւորուած իրադրութիւնը, բացում կեանքեր խաճ պատերազմը: Եւ նրա արդիւնքները բացարձակապէս հաշուի չառնել պարզապէս հնարաւոր չէ: Եւ ես չեմ կարծում, թէ աշխարհում ընդհանրապէս կան հակամարտութիւններ, ուր ընդհանրապէս հաշուի չեն առնուում պատերազմի արդիւնքները: Ի հարկէ, այս կամ այն չափով: Ցածրորդ սկզբունքը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան ակնարկով պէտք է դրուեն կարգաւորման հիմքում: Ընդհանուր պետութեան գաղափար, իմ կարծիքով, հնարաւորութիւն է տալիս համադրել շահերը, բանակցային գործընթացում արձանագրել իրական առաջընթաց: Որպէս Մինսքի իմբի համայնապահ, Ռուսաստանն էլ բանակցային գործընթացի աշխուժ մասնակից է, ամերիկացի-

ների եւ Ֆրանսացիներին հետ միասին առաջատար դեր է խաղում հակամարտութեան կարգաւորման գործին:

Ա.Ա.Ն. ՔԱՍԱԿԵԻ (ՆԵՂԱԻԻՍԻՄԱՅԱ ԿԱԶԵՐԱ). - Պրն. նախագահ Պ.Ա.Հի բոլոր երկրներն ունեն արտադրողի շախատուակ բնակչուրեան քննարկուած: Մեր տեսալներով, Ռուսաստանում եւ Ա.Պ.Հի միւս երկրներում ապրում են գրեթէ նույնքան հայեր, որքան ըսն Հայաստանում: Ի՞նչ էք պատրաստում՝ ձեռնարկել են ի՞նչպէս էք մտադիր օգտագործել հայկական Մփիւռքի հնարաւորութիւնները:

Ռ. Ք. - Մենք Մփիւռքի առկայութիւնը, որպէս կանոն, վկայում է ժողովրդի ողբերգական անցեալի մասին: Մենք Մփիւռքը ունեն հրեաները, իրանապահները, մենք: Բայց այժմ տեղի ունեցող արտագաղթը բնորոշ է յետխորհրդային բոլոր երկրների, Արեւելեան Եւրոպայի համար:

Դա պայմանաւորուած է, առաջին հերթին, աշխատանքների բացակայութեամբ, ծանր ընկերային - տնտեսական պայմաններով, անցման շրջանի դժուարութիւններով: Հայաստանի հարցը նաեւ այն է, որ մենք Մփիւռքի առկայութիւնը հայերին տալիս է մեծ ընտրութիւն, տեղաշարժի մեծ հնարաւորութիւն: Բայց փաստ է, որ արտագաղթ է տեղի ունենում Ռուսաստանից, Ռուսարանից, կրկնում եմ գործընկերներում ամբողջ յետխորհրդային տարածքից եւ Արեւելեան Եւրոպայի երկրներից: Դրան պէտք է հակադրել, իրականաբար, աշխուժ տնտեսական քաղաքականութեամբ: Կարծում եմ, տնտեսական աճը, երկրի կայունութիւնը, ստարտերկրեայնեցրումների, նախ եւ առաջ սփիւռքահայերի դրամագրութիւնը ներգրաւումը կարող են վճարող դեր խաղալ: Եւ այդ ուղղութեամբ մենք բաւական աշխուժ ենք աշխատում:

Ունեք շատ յաջող օրինակներ, թէ պէտք, ընդհանուր ձեւամար, ես դա չէի ցանկանայ գերագնահատել: Փորձում ենք գործընկերութիւն հաստատել Մփիւռքի յատուի գործիչները, ձեռնարկներին հետ: Ունենք համագործակցութեան յաջող օրինակներ: Անցած տարի անցկացրինք Համահայկական Համաժողով, որը նախանշեց երկրի տնտեսութեան մէջ հայկական դրամագրութիւնը ներգրաւման ուղիները: Կրկնում եմ, մենք դրամով լրջօրէն ենք զբաղուում, աշխատում ենք միասնական համահայկական, տեղեկատուական դաշտի ստեղծման ուղղութեամբ: Կան էլի մի շարք ծրագրեր, որոնց մանրամասներին չեմ կարող անդրադառնալ եթեբային ժամանակի սղուծեան պատճառով:

«ՄԵՂՐԻՆ ՓՈՒՆԱՆԱԿԵԼՈՒ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԻՆՉ-ՈՐ ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԱՅ»

Կ'ԸՍԷ ԿԱՐԴԱՆ ՕՍԿԱՆԵԱՆ

«ՄԵՆՔ ՏՐԱՄԱԳՐՈՒՄ ԶԵՆՔ ԱՆՎՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆ ՅԱՅՏԵԼՈՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ»

ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵ ԱՐՄԵՆ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Ապրիլի 25ին արտաքին գործոց նախարար Վարդան Օսկանեան Կլեմտելի մէջ հայ համայնքին խօսեցաւ դարաբաղեան հակամարտութեան եւ Հայաստանի ներքաղաքական լարուած իրավիճակին մասին:

Իր հակիրճ ելոյթն ետք, ներկայացրելու արեւի քան մեկուէկ ժամ զինք հարցուկործեցին բազմաթիւ քննադատական հարցումներով: Անոնք իրենց մտահոգութիւնները յայտնեցին զանգուածային արտագաղթին, Հայաստանի ղեկավար դնելու որդեգրումը, հասարակական սպասումը եւ Ղարաբաղի հակամարտութեան բանակցութիւններում մասին:

Օսկանեանի ակնարկին ամենակարեւոր հատուածը կը վերաբերէ Ղարաբաղի հակամարտութեան լուծման եւ Հայաստանի ու Ազրայձանի միջեւ հողային հասանակական փոխանակման շուրջ ըսի-ըսուներում: Հայաստանի եւ Սփիւռքի թերթերը խստորէն քննադատեցին հայկական կառավարութիւնը ընտան փոխանակման մը մասին խորհելուն համար: Չանագան հայ պաշտօնատարներ, ներառեալ նախագահը, հաստատեցին, թէ Հայաստան արդէն մերժած է Հայաստանի հարաւային հողակղտոր, Իրանի սահմանակից Սեդրին Ղարաբաղին հետ փոխանակելու Ազրայձանի առաջարկը:

Կենտւելի իր ելոյթին մէջ աս, Օսկանեան նոր երանգ մը ներմուծեց այս վեճն ընելու, թեպէտքով, թէ զարպայձանցիները առաջարկը որոշ արժանիք մը կրնայ ունենալ: Ես կ'ուզեմ իր հարազատ խօսքերը մտքեղծել:
 «Լեռնային Ղարաբաղի հարցի կարգաւորման շուրջ բազմաթիւ ըսի-ըսուներ կան: Ընդհատութիւններ են հնչում, որ իբր թէ Հայաստանի իշխանութիւնները ուզում են Սեդրին տալ Ազրայձանին: Ենչդ է, այդ ընդդիմ մէջ մի փոքր իրականութիւն: Այն, որ նման առաջարկութիւն տարածքների փոխանակութեան հետ կապուած արդեւ է Հայաստանի Հանրապետութեանը: Հայաստանի նախագահին: Բայց այս առաջարկութիւնը միանշանակօրէն մերժուել է: Հի ընդունուել Հայաստանի կողմից որպէս բանակցութիւնների հիմք:

«Կերպի ի վերջու միջնորդները գաւտ են իրենց գործելակերպին մէջ: Նրանք կարող են բազմաթիւ առաջարկներ անել: Ես այս տարածքային փոխանակումը միակ առաջարկութիւնը: Որ եղել է: Եղել են բազմաթիւ այլ առաջարկութիւններ: Ժամանակին առաջարկութիւններ եղել են, որ Ղարաբաղը մնայ Ազրայձանի կազմում որպէս ինքնավար մարզ: Բայց այդ ժամանակ մենք նման տղանկ չբարձրացրինք, որքան այս պարագային: Այնքան ժամանակ, որ իշխանութիւնները չեն յայտարարում, չեն յայտնում, որ այս կամ այլ առաջարկ արդէն ընդունուել է մեր կողմից որպէս բանակցութիւնների հիմք, այնտեղ մտահոգուելու բացարձակ կարիք չկա: Տարածքների փոխանակման առաջարկութիւնը չի ընդունուել Հայաստանի կողմից որպէս բանակցութիւնների հիմք:

Աւելի ետք, հարցումի մը պատասխանելով, Օսկանեան ընդլայնեց իր բացատրութիւնը այս հիմնախնդրին շուրջ:
 «Առաջարկութեան տրութիւնը ես ուզում եմ իմանալ լսել, որպէսզի ձեր մտքերում պարզ լինի, որովհետեւ տարբեր թերթերում տարբեր բաներ գրուեց: Ասուեց, որ Սեդրին փոխանակուում է Լաչինին հետ միայն, ասուեց Սեդրին փոխանակուում է Ղարաբաղի բարձր կարգավիճակի հետ, ասուեց, որ մենք տալիս ենք Սեդրին միջանցք, իրենք մեզ տալիս են Լաչինով միջանցք:
 «Առաջարկութիւնը հետեւեալն է. Սեդրին տրում է Ազրայձանին, Լաչինը Ղարաբաղի հետ տրում է Հայաստանին: Սեդրին Հայաստանին տրում է մի սուվերէն ծանապարհ, որով Հայաստանը կարող է սուվերէն հա-

ղորդակցութեան մէջ մտնել Իրանի հետ: Այսինքն առաջին հատուելու Ազրայձանի սահմանագիծը: Առաջարկութիւնը սա է՝ փաթեթը, որը. Սորից են առում. մերժուել է Հայաստանի Հանրապետութեան կողմից:

«Բայց ես ուզում եմ հետեւեալ բայցը սսել: Ես չեմ ուզում, որ սխալ հասկանաք: Մերժուել է. կը մերժուի. եւ դա իրականացում է իր ծրագիրը: Ամենայնդէպ, սա այնպիսի առաջարկութիւն է, որ մտածելու տեղիք տալիս է: Սա չի լինի. չի լինելու. բայց երբ որ մարդիկ ասում են, որ Սոյնիսկ դրա մասին մտածելը դաւաճանութիւն է, այ ես դրան եմ ուզում պատասխանել: Մի քիչ խորք մտածել: Այս առաջարկութեան մէջ ինչ-որ տրամաբանութիւն կայ: Սա, Ենպէս սսել, որ բոճել - զգե՛ք զուտ զգացական տեսանկյունից, սխալ է: Դա մենք գոյել ենք: Պէտք է դա դրուի լուրջ քննարկման: Ես հարց եմ տալիս: Մի գուճը մենք սխալում ենք ոչ ասելով: Ինչի՞ց ենք վախենում: Ինչի՞ չենք քննարկում: Իսն է՛լ է՛ք պատհիւ: ԴՆՅ՛՛ ցուցակը: Թերթերում քննարկելու առաւելութիւններ ունի, անպատեհութիւններ ունի: Բայց, անպատեհութիւններն աւելի են: Չենք անում: Բայց կան նաեւ հետեւեալ առաւելութիւնները: Ինչ որ ես կոչ եմ անում, այն է. որ կարելի է շատ առողջ դրա շուրջ ինչ-որ երկխոսութիւն ստեղծել, վիճաբանութիւն ստեղծել, որովհետեւ առաջարկութիւնը մտածելու տեղիք է տալիս»:

Իմ կարծիքով, մտածելու շատ բան չկայ այս առաջարկին մէջ: Հայաստանէն պարզապէս կը խնդրուի, որ իր արդէն փոքր հողին ռազմավարական ամենակարեւոր մասերն մին տայ Ազրայձանին փոխան Ղարաբաղին:

Այս կը նշանակէ փոխանակել մէկ հայկական հող մը ուրիշով: Մենք Հայաստանը կտրած պիտի ըլլանք Իրանէն, ռազմականօրէն կարելու տարածք մը, որ կը բացի դէպի արտաքին աշխարհ, որ Ազրայձանին եւ թուրքոյ կողմէ չքափակուած չէ:

Սեդրին յանձնելով մենք բուրքերում օգնած պիտի ըլլանք, որ իրականացնեն իրենց համարարանական դարաւոր երազը՝ թուրքեան Լախիքեանի եւ Սեդրիի վրայով կապելով Կեդրոնական Ասիոյ թրքական հանրապետութիւններուն: Նաեւ, եթէ Սոյնիսկ Հայաստան իր-նի այսպիսի ինքնասպան քայլ մը առնել, ես վստահ եմ, որ Իրանն ո՞ր ուսական ուժ է ճնշում պիտի բանեցնեն, որ Հայաստանը ընդառաջ չերթայ, որպէսզի ապահովեն իրենց իսկ շահերը: Այս երկու երկիրներն ունին բազմաթիւ քաղաքական եւ տնտեսական պատճառներ թոյլ տալու, որ Ազրայձան սահմանափակ անցըր այս երկու երկիրներում միջեւ: Ռուսոյի վերջին յայտարարութիւնը, թէ կը ծրագրէ հիւպատոսարան մը բանալ Սեդրիի մէջ, պարզ գուճարիւթիւն մը չէ, այլ ազգարարութիւն մը բոլոր անոնց, որոնք մասնակից են այս հարցին, որ միջանուխ չըլլան ռազմավարական կարելու սահմանային այս տարածքին:

Վերջապէս, փոխանակ խորհելու նման փոխանակման բարձրաստիւթիւններում մասին, հայ պաշտօնատարները պէտք է աւելի մտահո

Արուեստի Աշխարհէն ՎԵՐՋԻՆ ԱՍՊԷՏԻՆ ՄԱՀԸ

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆԻ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԴԵՐԱՍԱՆՆԵՐԷՆ ՍԸՐ ՃՈՆ ԿԻԼԿՈՒՏ, ՈՐ ՄԵԼԷԻ ՔԱՆ 60 ՏԱՐԻ ԻՐ ՊԵՐՃԱԽՕՍՈՒԹԵԱՄԲ ԿԱԽԱՐԳԱԾ Է ՀԱՆԴԻՍԱՏԵՍՆԵՐԸ, ՄԱՀԱՅԱՒ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԵՋ, 96 ՏԱՐԵՎԱՆԻՆ

Սրբ Ճոն Կիլկուտ թատրոնի առասպելական ասպետներէն վերջինն էր Լոնդոն Օլիվիէի եւ Սրբ Ռաֆ Ռիչլիոստոնի կողքին, որոնք անցեալ դարուն տիրապետած էին Անգլիոյ թատերական պրոֆեսիոն վրայ՝ վերաշխուժացնելով Շէքսպիրը եւ ստեղծելով դասական թատրոնի ոսկեդար մը։

Առաւելարար Ռոմէլոյի, Ճամէլթի եւ Շէքսպիրեան թագաւորներու դերերով փառարանուած այս դերասանը նոյնպէս ի հմտութեամբ կը մարմնաւորէր Օսթար Ուալտի եւ Չեխովի, ինչպէս նաեւ իր ժամանակակիցներուն՝ Շոյի եւ Հեբրիտ ֆինթրի տիպարները։

Բեմի փայլուն աստղ մը՝ Ճոն Կիլկուտ նաեւ ծանօթ էր իրեն ինքնազոյշ, արտադրիչ եւ հեղինակ։ Կը սիրէր զերասանութիւնը եւ նուիրուած էր իր մին, սակայն միշտ գիտակից էր իր արւեստին հակասութիւններուն։

«Իերասանութիւնը կէս ամօր, կէս փառք է. ամօր է. որովհետեւ ինքզինքդ կը ցուցադրես եւ փառք, երբ ինքզինքդ կը մոռնաս», ըսած է ան։ Իսկ այլ աւելցնելով մը խոստովանած է. «Իերասանութիւնը զիս ձերբագատած է իմ յուսափառութիւններէս եւ բաւարարած է տեկնչբանաւեցիլիս է, քան զբաղում մը կամ ասպարէզ մը։ Ինձի համար ամբողջ կեանք մըն է»։

Մինչ Օլիվիէ հռչակաւոր էր իր ֆիզիքական յանդգնութեամբ, իսկ Ասրբ Ռաֆ իր արտաուայ մարմնաւորումներով, Սրբ Ճոն Կիլկուտն էր, որ բարձր ուրտներ կ'առաջնորդէր յետուն։

Իր կեցողութեամբ եւ խոսելաձեւով Կիլկուտ այս երրորդութեան ամէնէն քնարական ողջմբն էր։ Իրողութիւն մը, որ կ'ընայ ոմանք միջեթերագրեահատուած անոր բազմակողմանի հմտութիւնը։ Ան այնպիսի գեղեցկութեամբ կ'արտասանէր Շէքսպիրի տողերը, որ թատերագիր Քենէթ թայնըր գայն կոչած է «լաւագոյն դերասանը վիզէն վեր», ֆիզիքական այլ յատկանիշներու պարծանքը վերապահելով Լորտ Օլիվիէի։ Ան Կիլկուտն ու Օլիվիէն կը նկատէր կատարեալ հակասութիւններ։ Օլիվիէ կը ներկայացնէր գեղղուկները, սիրտը եւ կենդանութիւնը, իսկ Կիլկուտ՝ բանաստեղծութիւնը, միտքը եւ ոգեղէնը։ Կիլկուտ ինքնուրաշխան էր նկատուած իր պարզ բառերով նկարագրած է գայն. «Ես ձայնը ունեի, իսկ Լէրի՝ ոտքերը»։

Սակայն թերեւս խաբկանք մըն էր ասիկա. «Կատակ է. երբ մարդիկ իմ մասին կը մտածեն իբրեւ մտաւորական գերասան մը։ Գրեթէ միշտ ամբողջութեամբ վստահած եմ՝ դիտարկութեան, զգացումի ու բնագոյի», ըսած է Կիլկուտ։

Բրիտանական թատրոնի պատմութեան մէջ Շէքսպիրի իմաստեղծական տողերը ամէնէն գեղեցիկ ձեւով արտասանելու կողքին, Կիլկուտ ինքզինք նաեւ կը համարէր «տիպարներ մարմնաւորելու ատակ դերասան մը»։

Աւելի քան 6 տասնամեակ թատրոնի եւ շարժապատկերի ասպարէզին մէջ անխոնջ աշխատող մը՝ Կիլկուտ զերեք կատարած է մինչեւ իր կեանքին վերջը։ 1988ին ան երեւցաւ Բրիտանիոյ էլիզաբէթ II թագուհիին կեանքը պատկերող «Էլլիզաբէթ» ժապաւնէնի մէջ։

Կիլկուտի ծայրը նկարագրուած է իբրեւ «արծաթ շէփոյ մը մետաքսով պատուած»։ Մինչեւ մէկ ամիս առաջ ան համեմատաբար առողջ էր եւ կաշխատէր՝ նկարահանելով Սամուէլ Պեթի «Զաւարթոֆ» քառերկայադրը։

Թէ պիտի ուզէր իր բեմին վրայ մեռնիլ, յաւ ներկայացումի մը ընթացքին։ Սակայն 1994ին, երբ Լոնտոնի Կլոյս թատրոնը վերանուանուեցաւ «Կիլկուտ», հանդիսութեան ընթացքին խոստովանեցաւ, թէ այնքա շատ ջղագրգիռ կը գգար իր բարձրանալու համար։

Կիլկուտ քաղաքավարօրէն մերժեց 1994ին իր ծննդեան 90ամեակին առիթով կազմակերպուած հանդիսութեան ներկայ ըլլալ՝ նախընտրելով Շէքսպիրի Լիո արքային դերը կատարել ձայնասփիւռի յայտագրի պատրաստութեան մը համար։

Այսուհանդերձ Կիլկուտի առաջին սէրը միշտ թատրոնը եղած է։ Ան թատերական իր առաջին ելոյթը ունեցած է 1921ին՝ կատարելով Շէքսպիրի «Հեմրի Ե.» թատերախաղին մէջ Լոնտոնի կիզերը։ Աւելի ուշ ան համարուած է իր ժամանակներու ամէնէն հռչակաւոր Ճամէլթի։ Բրիտանացի թատերագիր Նէտ Շէրին կ'ըսէ. «Կ'ենթադրեմ, որ Կիլկուտ միշտ ոլիտի մնալ չամէլեթի բնորոշ տիպար է։ Ան մեծագոյն դերասանն էր եւ անոր կեանքը ինքզին անցեալ դարու բրիտանական թատրոնի յատմութիւնը կը բովանդակէր»։

Հակառակ նման գովապանքներուն, Կիլկուտ երբեք չէր գերազանահատեր ինքզինքը։

«Յաշտոյեցալ վիլլապաշտ յատակնիէ մը վերածուիլ տիպարներ մարմնաւորող դերասանի. ինչ որ մեծ ուրախութիւն էր ինչպէս ասիւրք մը կը պարզեց ինձի», ըսած է ան իր 90ամեակին առիթով կատարուած հարցազրոյցի մը ընթացքին։

Ճնտարբարական է նշել, որ ճարտասան եւ շնորհալի այս դերասանը սկիզբը արհամարհուած է իր արուեստական խոսքաձեւին եւ ֆիզիքական անձարակութեան համար։ Անոր թատրոնի առաջին ուսուցիչը փորձի մը կ'իտուն յիսնամեակին յանդացած է՝ նշելով, որ «Կիլկուտ կը քալէր

Մարտահրաւերներ ընդունող, անհամբեր եւ ինքնաքննադատութենէ չխուսած փոռ դերասան մը՝ Կիլկուտ նաեւ հռչակաւոր էր իր փայլուն սրամտութեամբ, ներուժով, արուեստին ու իր ուժով, ինչպէս նաեւ՝ անխուժեմ արտայայտութիւններով։ Ան առանց թաքցնելու կ'ըսէր այն, ինչ որ կը մտածէր։

Աւելիով մը, երբ զիտած է Ռիչլիոս Պրիթնին «Համլէթ»ը, ներկայացումն էտք ըսած է. «Իարձեալ ոլիտի դամ, երբ աւելի լաւ խաղարկուեցաւ՝ ինքզինքս յայտարարեցի՝ իսկ ինչպէս Պերկմանը նկարագրած է իր բեւհաձելի կին մը, որ յիցուկը իր խոսքը, «բայց չէր կըրնար որբէկ լեզուով դերասանութիւն ընել»։

Բարձրահասակ եւ պատկառելի ասպետ մը, որ մը իր բարեկամներուն ըսած էր,

թէ պիտի ուզէր իր բեմին վրայ մեռնիլ, յաւ ներկայացումի մը ընթացքին։ Սակայն 1994ին, երբ Լոնտոնի Կլոյս թատրոնը վերանուանուեցաւ «Կիլկուտ», հանդիսութեան ընթացքին խոստովանեցաւ, թէ այնքա շատ ջղագրգիռ կը գգար իր բարձրանալու համար։

Կիլկուտ քաղաքավարօրէն մերժեց 1994ին իր ծննդեան 90ամեակին առիթով կազմակերպուած հանդիսութեան ներկայ ըլլալ՝ նախընտրելով Շէքսպիրի Լիո արքային դերը կատարել ձայնասփիւռի յայտագրի պատրաստութեան մը համար։

Այսուհանդերձ Կիլկուտի առաջին սէրը միշտ թատրոնը եղած է։ Ան թատերական իր առաջին ելոյթը ունեցած է 1921ին՝ կատարելով Շէքսպիրի «Հեմրի Ե.» թատերախաղին մէջ Լոնտոնի կիզերը։ Աւելի ուշ ան համարուած է իր ժամանակներու ամէնէն հռչակաւոր Ճամէլթի։ Բրիտանացի թատերագիր Նէտ Շէրին կ'ըսէ. «Կ'ենթադրեմ, որ Կիլկուտ միշտ ոլիտի մնալ չամէլեթի բնորոշ տիպար է։ Ան մեծագոյն դերասանն էր եւ անոր կեանքը ինքզին անցեալ դարու բրիտանական թատրոնի յատմութիւնը կը բովանդակէր»։

Հակառակ նման գովապանքներուն, Կիլկուտ երբեք չէր գերազանահատեր ինքզինքը։

«Յաշտոյեցալ վիլլապաշտ յատակնիէ մը վերածուիլ տիպարներ մարմնաւորող դերասանի. ինչ որ մեծ ուրախութիւն էր ինչպէս ասիւրք մը կը պարզեց ինձի», ըսած է ան իր 90ամեակին առիթով կատարուած հարցազրոյցի մը ընթացքին։

Ճնտարբարական է նշել, որ ճարտասան եւ շնորհալի այս դերասանը սկիզբը արհամարհուած է իր արուեստական խոսքաձեւին եւ ֆիզիքական անձարակութեան համար։ Անոր թատրոնի առաջին ուսուցիչը փորձի մը կ'իտուն յիսնամեակին յանդացած է՝ նշելով, որ «Կիլկուտ կը քալէր

նկարաբերութեան տառապանքով կատուի մը լիւս»։ Այնուհետեւ երիտասարդ Կիլկուտի համար դերասանութիւնը զարմած է ինքնագարգացումի եւ ինքնարարեալու մի գործընթաց մը։ Ան զարմած է իր սեփական խոստագահանք քննադատը։ Կիլկուտ զիւրութեամբ «Կ'երթեւեկէր» իր բեմ եւ պատառի միջեւ։ 1981ին Օսթարի արժանացած էր «Արթըր» կատակերգութեան մէջ մատակարարի իր դերին համար։ Ան զերեք ստանձնած է նաեւ «Ճուլը Սիլվըր», «Ո, ուրք է լաւի ուր», «Տի Էլէֆընթ մէն», «Չիրիլըք աֆ ֆալթ», «Կանոն» եւ «Տը չարն աֆ տը Լալթ Պրիկէլտ» ժապաւնէններուն մէջ։

Իր 84րդ տարեդարձին սրբ, Կիլկուտ 10 տարի իր բեմէն լրացակայելէ ետք, 1988ին վերադարձաւ Լոնտոնի Ուէսթ Էնտ շրջանին թատերարահները, հիասքանչ գովասանքներու արժանանալով «Տը պէրք աֆ Ֆրէնտ» թատերախաղին համար, որ հիմնուած էր Ճորձ Պեռնորտ Շոյի նախններուն վրայ։

Փայլփոյր կապոյտ աչքերն ու տիրական թիթի ինական խորխոր կեցուածք մը շնորհած էին Կիլկուտի։ Սակայն 1953ին ասպետի տիտղոսին արժանացած այս արուեստագէտը միշտ ինքզինք նկարագրած է իր բեմ ամէնուտ, համեստ եւ ինքնագոհ մարդ մը։

Կիլկուտի դերասանական շնորհք անոր արեան մէջ էր։ Հօրը մեծ մայրը հռչակաւոր զերասանուհի եղած էր Լեհաստանի մէջ, իսկ մօրը մօրաքոյրը վիթխորեան ժամանակաշրջանին մեծ զերասան Սրբ Հենրի Ալյովինի կողքին կը կատարէր իրական գլխաւոր դերեր։ Եղբայրը՝ Վալ Կիլկուտ թատերագիր, վիպագիր եւ բեմադրիչ է։

«Թատրերգութիւն մը կը կարգուծ 3 կամ 4 անգամ եւ կը փորձեմ առաւելագոյն չափով շնչել մթնոլորտը։ Կը փորձեմ բնագոյաբար աշխատիլ եւ տեսնել, թէ ինչ դուրս կու գալ ինձմէ»։ ըսած է Կիլկուտ։ Ան 19 տարեկանին Ռոմէլոյի դերին կատարուած հետագային նկարագրած է իր բեմ «կրակ մկրտութիւն»։

Սակայն երիտասարդ տարիքին Ճամէլթի, Ռիչլիոս Բ. ի, Մաքսլթի եւ Լիո արքայի դերերով փայլած այս դերասանը 1960ական տարիներուն աշխատաւոր իսկ թատերագիրներու՝ Ճոն Օգլանի նաեւ ճանաչուած վարպետի մէջ կատարուած հնարար կը թուէր իր վայելուչ շարժումներով եւ պերճախոսութեամբ։

«Կ'ենթադրեմ, որ շատ տարեց, վիլլապաշտ եւ իտուսփոյրական եմ։ Կը սիրեմ լսել լաւ յատմութիւն մը եւ տեսնել լաւ դերակատարութիւն. քիչ մըն ալ իր տեսիլս բախում»։ ըսած է Կիլկուտ՝ աւանդական վարպետի մէջ կատարուած հնարարներով արդի լրաց հարթակէն։

Կիլկուտ երբեք չէր ամուսնացած։ 1974ին Նեուացած էր Լոնտոնի աղմուկէն եւ հաստատուած է Պաքիստանի իպրուք ուսումնական կենտրոնը։ Պաքիստանի մէջ կատարուած ապարենքներէն մէկուն մէջ։

«Թատրոնի ծառայող եւեւ ոլիտի ըսէր. թէ Կիլկուտի մահով վերջ կը գտնէ թատերական ժամանակաշրջան մը, ինչպէս Շէքսպիր ըսած է՝ մեծ ուղի մը անկտացաւ», յայտարարեց Լոնտոնի Ազգային թատրոնի տնօրէնը, ընդհատելով իր փորձերը, յսելէ ետք Կիլկուտի մահուան յուրը։

ՏԻՊԱՐՆԵՐՈՒ ՓՈՒՆԱԿԵՐՊՈՒՄ

Օսթարի արժանացած դերասանուհի Կլաւտիա Կլաւտիայի անցեալ շաբաթ Իրիտանիոյ հրդեհակարար Կլոյս թատերասրահին մէջ հուսաարակշռութիւն մը պահեց դերասանուհիներու համար՝ կատարելով արական դեր մը. ան Միլանոյի դուքսին՝ Փրոսպերոյի դերը մարմնաւորեց մէլքսպիրի «Տը Թեմփէթ» թատերախաղին մէջ։

Անցեալ տարի Կլոյս գեղարուեստական դեկավարը՝ Մարք Ռալֆ ի իրական հագուստներով բեմ բարձրացած էր Կլոյսպատրայի դերը կատարելու համար։

«Սոսուսայցի հուսաարակշռութիւն մը ստեղծել, երբ Կլոյսպատրայ խլեցին կիներէն», յայտարարեց Ինտերքլի, ամրան եղանակի թատերախաղերու մասխորակին, որոնք արդէն ճշտը 1.5 միլիոն տղար ապահոված են տոմսերու կանոնի վաճառքով։

Կլոյսի գեղարուեստական դեկավարը սկիզբը Օսթարի այլ մրցանակակիցի մը՝ Ռիտի Տեմչի առաջարկած էր կատարել «Ռուլըս Սիլվըր» թատերախաղին մէջ Պրոսպերոյի դերը. սակայն դերասանուհին պատասխանած էր. «Չեմ սիրեր հոնմէական գրահանդերձները»...

Իսկ Ինտերքլիի համար երազ մը կ'իրականանայ։ Կերասանուհին տարիներու ընթացքին պաշտպանած է տարբեր դատեր. ինչպէս աշխատարաններու եւ Պալեստինի ազատագրութեան շարժումներ։ Ան «Տը Թեմփէթ» թատերախաղը կը նկատէ պատմութիւն մը՝ գաղթականներու եւ քրտերաղներու վերաբերեալ։

Կլիման վատահաբար աւելի լաւ էր կրնար ըլլալ. ամբողջ թատերախաղին տեղադրութեան բացօթեայ կանգնած հանդիսատեսները, որոնք մէլքսպիրի օրերուն մէկ դահեկանով սրան մըտնող համեստ թատերաւերները կը յիշեցնէին, ստիպուած էին դիմանալ տեղատարափ անձրեան տակ։ Կիսաբաց սրահին մէջ բարձր մայն ծիծաղ մը թնայացած է, երբ տիպարներէն մէկը բացագանչած է «Ֆաուլ ուետը» եւ անձրեւը թըջած է սրտանց ձայնակցող հանդիսատեսները...

«ԵԼԵԿՏՐՈՆԻՔ» ԳԻՐՔԵՐՈՒ ԱՊԱԳԱՆ

Ամերիկայի հրատարակչական ճարտարարւեստի հնչաններուն տարեկան ցուցահանդէսը տեղի կ'ունենայ այս օրերուն, Շիքսպիրի մէջ, եւ յուսմիճակները կեդրոնացած են էլեկտրոնիք գիրքերու ապագային վրայ։

Հրատարակչական եւ գիրքերու վաճառքի մարզին մէջ յեղափոխութիւն մը արտակարգ գործընթաց մը կրնայ տալ սպանողներու եւ գրագէտներու. ինչպէս մը 24 ժամուան մէջ կրնայ հասնիլ ընթերցողին։

Հիւսիսային Ամերիկայի մէջ գլխաւոր երեք հրատարակչատուներ վերջերս յայտարարած են, թէ գրական գործերու էլեկտրոնիք շուկան պիտի ընդարձակեն՝ արագացնելով այս ճարտարարուեստին մէջ կատարուող փոփոխութիւնը։

«Թայմ Ուորլըք», «Մայմըն Էնտ Շուքլըք» եւ «Ռեկտըմ շաուս» ոչ միայն էլեկտրոնիք հրատարակչատուներ եւ վաճառատուներ հաստատած են ինթըրնէթի վրայ, այլ նաեւ իրենց ուժերը միացուցած են համակարգիչի «Մայքրոսոֆթ» ընկերութեան, որպէսզի կատարելագործեն ընթերցողներու յատուկ փոխափոխ էլեկտրոնիք արքերը, որոնք միջոցով կարելի է կարողալ իրենց հրատարակած գիրքերը։

Ինթըրնէթի վրայ բազմաթիւ կեդրոններ ձրարար կամ շնչին գիտով գիրքեր եւ տեղեկագիրքեր կը տրամադրեն։ «Փայմ» վաճառանիշով փոքրիկ պատաստել էլեկտրոնիք կազմած մամլոյն աւելի ընդհանրացած՝ համակարգչային գործիք է, որ կը ծառայէ այս նպատակին։ Իրօք, էլեկտրոնիք գիրքերու մեծամասնութիւնը ձեւացնուած է այս գործիքին համար։ «Փիլիպ» հրատարակչատուը (www.pearlpress.com), որ «Փայմ» կ'ամար պատաստուած գիրքերուն 70էն 75 առ հարիւր կը հայթայթէ, արդէն շուրջ 25 հազար յաճախող ունի, որոնց կէսը 30 տրական ընթացքին երկրորդ գիրք մը կը գնէ։ «Փիլիպ»ի ցանկը կ'ընդգրկէ շուրջ 1000 էլեկտրոնիք գիրքեր, որոնց մեծ մասը կը վաճառուի սոփիստիկացի կրթեղէն շատ աւելի ատան գինով։

Աւելի աշխուժ համակարգչային կեդրոն մըն է «Մեմորի» (www.memoware.com), որ շուրջ 4500 գիրք կը տրամադրէ ըրդրովին ձրի։ Ամիսը 300 հազարէն 400 հազար հոգի կ'այցելէ «Մեմորի»ի կեդրոնը, որ կ'ընդգրկէ գիրքեր եւ արխիւներ։ Այցելուները միջին հաշուով 1 գիրք ամարած են իրենց համակարգչային մէջ։

Երրորդ կեդրոն մը գլխաւորաբար անտիպրնագիրքեր կը հաւաքէ։ «Ուելլայն Սթիլնիլըք» (www.onlineoriginals.com) ընկերութիւնը հռչակաւոր դարձաւ երկու տարի առաջ, երբ անոր հրատարակած էլեկտրոնիք ընդարձակեց մէկը թիկնածուէ կը Բրիտանիոյ մակարդակաւոր «Ուելլայն» մրցանակին։ Այս կեդրոնը կ'ընդգրկէ երեւակայական եւ ոչ երեւակայական շուրջ 100 բնագործեր, որոնք կարելի է կարող սովորական համակարգչի մը պատաստելն վրայ։

«Ներկայիս էլեկտրոնիք գիրքերու շուկան տակալին փոքր է։ Սակայն գլոնիք, որ անկախ շուկայի վիտրին ընդարձակուի եւ կը յարարուելից միտլ օրուան», կ'ըսէ «Աւելայն Սթիլնիլըք» Լոնտոնի մասնաձեւղին պատասխանատու։

ՋՈՒԹԱԿ ԾԻՆՈՂ ԶԻՆԱՑԻԻ ՍԸ ՈՂԻՍԱԿԱՆԸ

«ԵՐԸ ԴԱՆԱԿԱ ԿԱՌՆԵՄ ՋՈՒԹԱԿ ՍԸ ԾԻՆԵԼՈՒ ԸՍՏԱՐ, ԿԸ ԶԱՍՄ, ՈՐ ԱՍՐՈՂ ԿԵՆԵՄ ԸՆԹԱՑԻՆ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ ԱՅՐ ԱՆԱՍԱՆԷՆ»,

Կ'ԸՍԷ ԶԻՆԱՍԱՆԻ ԼԱԽԱԳՈՅՆ ՋՈՒԹԱԿ ԾԻՆՈՂՆԵՐԷՆ ԶԵՆԿ ԸՈՒՆ

Պէճինկի արուարձաններէն մեկուն մէջ, լուսաւոր արհեստանոցի մը պատին վրայ կախուած են անոր անգին գործերը։ Իտալական դիսկի (մէլիք) եւ մախրեմի (սփրու) ներածուած փայտի սուղ շերտեր յենած են պատերուն։ Յղկուած ջութակներ եւ աղեղներ կը լեցնեն մնացեալ տարածքը։

Սենեակէն երաժշտութիւն կը ցայտը նոյնիսկ լուսութեան մէջ։ «Երբ փայտը դրնացս է կուզեմ շատ արագ գործիք մը շինել. որովհետեւ արդէն կ'երեւակայեմ անոր ծայրը»։ Կ'ըսէ Չենկ Բուան. իրաբանցիւր փայտի շերտ տարբեր հնչեղութիւն ունի։

Սիլիա զոնդալ է մանուածապատ գործընթաց մըն է։ 20 տարուան ընթացքին այս վարպետը իր անունը կրող 70 գործիք յաջողած է շինել։ Ան առնուակ 200 ժամ կը տրամադրէ իւրաքանչիւրին եւ իր մտուրեած շնոր

ԴԱՏԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՆԿԱՄԱՅՍԱՆ ՃԱՄԱՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

ԱՐԱՅԱԹ ՆՇԱՆԱԿԵՅ ԴԱՏԱԿԱՆ ՆՈՐ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՄԸ ԱՅՍՐՅՈՐԴԱՆՆԻ ԵՒ ԿԱԶԱՅԻ ՄԵՉ

ԵՐՈՒՍԱԴԷՄ. 2 (ՌՈՅԹԸՐԸ).- Պաղեստինեան իշխանութեան նախագահ Եսաէր Արաֆաթ Ուրբաթ օր տարագրեց օրինագիծ մը՝ դատական նոր խորհուրդ մը նշանակելու համար Այսրյորդանի եւ Կապալի մէջ: Մարդկային իրաւանց շարժումներ յաճախ քննադատած են պաղեստինեան շրջաններուն դատական կառոյցն ու դատարանները, յայտնեց արդարութեան նախարար Յրէյի Ալլու Մետէյն:

Ալլու Մետէյն ըսաւ, որ Արաֆաթի միջոցառումը դրական քայլ մըն է դատական իշխանութեան անկախացման ճամբուն վրայ, ինչպէս նաեւ՝ կը պատրաստէ պաղեստինեան պետութեան հնթահողը:

Ալլու Մետէյն աւելցուց, որ Արաֆաթ նշանակեց 11 դատաւորներէ կազմուած դատական բարձր խորհուրդը, որուն նախագահը պիտի ըլլայ Ռատուան Ալլա: Ան դիտել տուաւ նաեւ, որ Արաֆաթի որոշումը վերջ պիտի տայ բողոքի ձայներուն, որոնք կ'ըսէին, թէ պաղեստինեան ապահովական ատեաններն ու այլ մարմիններ յաճախ միջամուխ կը դառնան դատական իշխանութեան աշխատանքին եւ դատաստաններուն արձակած վճիռներուն:

ՊԱՂԵՍՏԻՆՅԻ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐ ԽՈՍՔԻ ՅԱՒԵԼԵԱԼ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՊԱՂԱՆՁԵՆ

Պաղեստինցի քաղաքացիներ բողոքի ցոյց մը կազմակերպեցին խօսքի յաւելեալ ազատութիւն յաւանդելու համար: Յուզարարները, որոնք փակցուելիքով ծածկած էին իրենց բերանները, կը բողոքէին Պաղեստինեան Պապկերաստիայի եւ ռափիոկայանի մը փակման դէմ:

Մայրաքաղաք Երուսաղէմի քաղաքացիներ մասնակցեցան Ռամալլայի ցոյցին: Անոնք հաւարուեցան Ռամալլայի ռափիոկանութեան կեդրոնաբեղիին դիմաց յաւանդելով վերաբացումը փակուած կայաններուն եւ ազարարձակումը ձերբակալուած քաղաքացիներուն:

Ռափիոկանութիւնը Երեքշաբթի օր յայտարարած էր, որ փակած է երկու կայաններ, որոնք կը քննադատեն Պաղեստինեան իշխանութիւնն ու անոր նախագահ Եսաէր Արաֆաթը: Ռափիոկանութիւնը ոչինչ ըսած էր, սակայն քաղաքացիներ ձերբակալուած ըլլալուն մասին:

(ՌՈՅԹԸՐԸ)

Մ. ՆԱԿԱՆԳՆԵՐ, ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ ԿԸ ՄՐՑԱԿՅԻՆ 4,5 ՄԻԼԻԱՌ ՏՈՒԱՐ ԱՐԺՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՈՒՂԱԹԻՈՒՆԵՐ ԵԱՆԵԼՈՒ ԹՈՒՐԵՊՈՅ

Թուրքիա, որ կը ծրագրէ 4,5 միլիառ տոյարի պատերազմական ուղղաթիռներ ունենայ, տակաւին չէ որոշած, թէ որո՞ւն պիտի վստահի այս ծրագիրը: Մեծ դաշնակից Միացեալ Նահանգները՝ Նա, հաւանաբար եւրոպական ընկերակից Իտալիոյ, թէ՛ չըջանալին մրցակից Ռուսիոյ:

Թուրքիա կ'ըսէ, թէ կարիք ունի ուղղաթիռներ ունենալ, որոնք հակահարձակ լայն ճրթիռներ արձակելու, ինչպէս նաեւ թշնամի դրացի մը դէմ դնելու կարողութիւնը ունենան: Թուրքիոյ պահանջած ուղղաթիռները հայթայթելու առաջարկներ ներկայացուցած են ամերիկեան «Պէլ Զեյթիքսթրիթ Թէքսթրոն», իտալական «Ալիուսթա», ռուսական «Բաժմով-էյ» ընկերութիւնները, ինչպէս նաեւ՝ իսրայէլեան «Պէլ Զեյթիքսթրիթ Թէքսթրոն», իտալական «Ալիուսթա», ռուսական «Բաժմով-էյ» ընկերութիւնները, ինչպէս նաեւ՝ իսրայէլեան «Պէլ Զեյթիքսթրիթ Թէքսթրոն»:

«Ալիուսթա»-ի պարագային եւս Անգարա քաղաքական որոշում մը պիտի տայ, որովհետեւ Թուրքիա-Իտալիա կապերը այդքան ալ կայուն թարեկամութեան մը վրայ չեն հիմնուած: Անգարա-Հոնոլ կապերը վստահարարուած արձանագրեցին 1998ին, երբ ՔԱԿԻ ղեկավար Ապտիլ-յա Օճայան Իտալիա ապաստանեցաւ եւ Հոնոլ մերժեց գայն Անգարայի արտադրածները՝ գայն մահապատիժի մը սպանալիքին հետեւ պահելու համար:

Մարտահարակէր մը կը նկատուի նաեւ թեկնածու երկրորդ ընկերութեան իտալական «Ալիուսթա»ին, որովհետեւ անիկա եւս արտադրած մահար ամերիկեան արտոնագիրներ կ'ուզէ՝ նկատի ունենալով, որ իրարտադրած ուղղաթիռներուն կարգ մը բաժինները Միացեալ Նահանգներուն մէջ կը պատրաստուին: Հետեւաբար, որեւէ ուղղաթիռ Թուրքիոյ ծախելու առաջ՝ ամերիկեան արտոնագիրներ պէտք է ապահովէ: «Ալիուսթա»-ի արտոնագրած «Էյ-129» տիպի ուղղաթիռները շատ աւելի թեթեւ կը կշռեն քան ամերիկեան «Քոպրա»ները եւ կարելի է գանոնք բեռնատար օդանավերով տեղափոխել:

«Ալիուսթա»-ի պարագային եւս Անգարա քաղաքական որոշում մը պիտի տայ, որովհետեւ Թուրքիա-Իտալիա կապերը այդքան ալ կայուն թարեկամութեան մը վրայ չեն հիմնուած: Անգարա-Հոնոլ կապերը վստահարարուած արձանագրեցին 1998ին, երբ ՔԱԿԻ ղեկավար Ապտիլ-յա Օճայան Իտալիա ապաստանեցաւ եւ Հոնոլ մերժեց գայն Անգարայի արտադրածները՝ գայն մահապատիժի մը սպանալիքին հետեւ պահելու համար:

Օճայանի Իտալիայէն փախուստէն ու ապա Թուրքիոյ կողմէ ձերբակալուածէն ու դատաւարութեան ենթարկուելէն ետք, Անգարա բաւական թարեկամ չէր ընտրել Իտալիա կապերը եւ ապահովեց Եւրոպական Միութեան անդամակցութեան թեկնածու երկրի հանգամանք: Բաշցեալնալէս, Անգարա պիտի նախընտրէ 4,5 միլիառ տոյարի պարագեւ մը չտալ զաշնակիցի մը, որուն հետ կապերը այդքան ալ կայուն չեն:

Ռուսական ուղղաթիռները գնելը պատճառ պիտի դառնայ, որ ՕԹԱՆԻ ղաշնակիցներ ծուռ աչքով դիտեն Թուրքիան: Ռուսական «Քաժմով» ընկերութիւնը միացեալ ծրագիր մը մշակած է Իսրայէլի օդանավերու ճարտարաբանութիւնը: Անոնք Իտալիա կանաչեցնելու համար ռուսական ուղղաթիռները եւ գանոնք ՕԹԱՆԻ չափանիշներու հասցնելու: Իսրայէլ արդէն իսկ արդիականացուցած է թրքական սղուծի օդանավերը: Ռուսիա կ'ուզէ Իսրայէլը օգտագործել իրեն «Տրոփադա յի ձին» թրքական շուկայէն ներս մուտք գործելու համար, դիտել կու տան մեկնարանները:

(ՌՈՅԹԸՐԸ)

ՎՐԱՍՍԱՆ

ՄԱԿԻ ԱՆՀԵՏԱՅԱԾ ԴԵՏԵՐՈՒՆ ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ ԿԸ ՄՆԱՅ ԱՆՈՐՈՇ

Թիֆլիս, 2 (ՌՈՅԹԸՐԸ).- ՄԱԿ Ուրբաթ օր յայտնեց, թէ ուղղաթիռով մը Վրաստանի մէջ լեռնային հեռաւոր կիրճ մը դրկուած խմբակներ չեն կրցած գտնել Հինգշաբթի օր իրենց թարգմանիչ հետ անհետացած երկու ղեկորներ եւ երկու ընկերային ծառայողներ: Վրաստանի մէջ ՄԱԿի ղեկորներ խմբակներ քաղաքական խորհրդատու Վեսէլին Քոստով չէ կրցած հաստատել ռուսական «Ինթըրֆաքս» լրատու գործակալութեան մէջ կ'տեղեկագիրը, ըստ որուն բրիտանական «Շէյք-Սթրապ» երկրորդեան երկու անդամներ եւ ՄԱԿի բանակային երկու ղեկոր անհետացուած են:

Բրիտանիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը յայտնած է, թէ անհետացածներուն առնուագն մէկը Ծարք Էր 10

ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՈՒԵՑ

ԱՇԿԵՐՏԱԿԱՆ ՅՈՒՅԱՆՆԵՐԸ

ԳԾԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ, ՁԵՌԱՅԻՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

Հովանաւորութեամբ՝

ԴՊՐՈՑԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

Բացում՝ Ծաբաթ, 3 Յունիս 2000, Երեկոյեան ժամը 6:00ից, դպրոցի բաժնեբերիային մէջ:

ԱՇԿԵՐՏԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ

Ծաբաթ, 3 Յունիս 2000, Երեկոյեան ժամը 7:00ից, Հայ Աւետ. Ա. Եկեղեցւոյ մէջ:

ԽՈՐՈԿԱԾԻ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅ

Կազմակերպութեամբ՝

ԴՊՐՈՑԻ ԾՆՈՂԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆԻՆ

Յարմարագոյն սակերով

Ծաբաթ, 3 Յունիս 2000, Երեկոյեան ժամը 8:00ից, դպրոցի բակին մէջ:

ՄՈՒՏՏԸ ԱԶԱՏ

ՄԱՆՈՒՄ.- Շրջանաւարտից միութեան վիճակահանութեան վիճակագրութիւնը տեղի պիտի ունենայ այդ գիշերը:

ԹՈՒՐԵՊԻԱ ԿՈՒԻԶԷ ԶԱՅՆ ՌԻՆԵՆԱԼ Ե. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՌԱԶՄԱԿԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԵՉ

Երուսաղէմի Միութիւնը եւ Թուրքիա Հինգշաբթի օր չեն կրցած իրենց տարակարծութիւնները լուծել ինչ կը վերաբերի Անգարայի պնդումներուն, թէ պետք է ձայն ունենայ Ե. Միութեան պաշտպանութեան ռազմավարութեան մէջ:

Ե. Միութեան արտաքին քաղաքականութեան պատասխանատու Խաւիէ Սուլան Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարար Բաւայիլ Ճէմի հետ տեսակցութեան մը ետք յայտնեց, թէ երկու կողմերը որոշած են յաւելեալ բանակցութիւններ ունենալ:

Թուրքիա կ'ըսէ, թէ արժանի է որոշում կայացրտող դերակատարութիւն ունենալու երուսաղէմի ապահովութեան նոր որեւէ մարմինի մէջ: Պաղեստինեան Երուսաղէմի հարաւարեւելեան սահմանները պաշտպանելէ ետք: Սակայն Ե. Միութեան կարգ մը երկիրներ կ'ընդդիմանան ասոր՝ ըսելով, որ անկախ Միութեան անում չէ:

Միօրեայ իր այցելութեան աւարտին, Սուլան թղթակիցներու ըսաւ, որ Ե. Միութեան շրջագիծէն ներս երուսաղէմի պաշտպանութեան եւ ապահովութեան նոր կառոյց մը նստեցնելու ընթացքի մէջ է Թուրքիան:

«Հետեւաբար կ'ուզենք մեր մտածումներուն վրայ աւելցնել Թուրքիոյ մտահոգութիւնները եւ շահագրգռութիւնները», աւելցուց ան:

Ե. Միութիւնը անցեալ Դեկտեմբերին, Հեյպիքի վեհաժողովին որոշած էր Թուրքիան անհամակցութեան թեկնածու դարձնել:

Այսուհանդերձ Թուրքիա տակաւին շատ երկար ճամբայ ունի կարելիք, մինչեւ որ կարենալ իր տնտեսութիւնը Ե. Միութեան չափանիշներուն հասցնել, մարդկային իրաւանց մարտը բարելաւել եւ խօսքի ապաստանութեան սահմանափակումներուն վերջ տալ:

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԵ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Այսու կու գանք յայտարարելու, թէ 2000-2001 յառաջիկայ տարեշրջանի արձանագրութիւնները կը սկսին Հինգշաբթի, 1 Յունիսին եւ կը շարունակուին մինչեւ Ուրբաթ, 14 Յունիս, ամէն օր առաւօտեան ժամը 8:30էն մինչեւ կէսօրուան ժամը 1:30: ՄԱՆՍԹ՝ 1.- Ներկայ աշակերտները պարտին իրենց նախնական արձանագրութիւնները կատարել մինչեւ 14 Յունիս: ՄԱՆՍԹ՝ 2.- Յառաջիկայ կրթական տարեշրջանին, պարտաւորեալի աւարտական դասարանին համար կը նախատեսուի հետեւեալ 3 մասնագիտութիւնները:
1.- Lettres et Humanites
2.- Sciences de la Vie
3.- Sciences Generales

ՏՆՍՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

ՄՐԲՈՅ ԸՈՒՓՄԻՄԵԱՆՑ ԿԱՐԺԱՐԱՆ

Տնօրէնութիւն բաց կը յայտարարէ 2000 - 2001 դպրոցական տարեշրջանի արձանագրութիւնները 18 Մայիս 2000էն սկսեալ ամէն օր առաւօտեան ժամը 8:00էն 2:00, բացի Շաբաթ եւ Կիրակի օրերէն:
Դիւրացնելու համար վերամուտի գրասենեակի աշխատանքները՝ արձանագրութիւնը պարտադիր է ներկայ աշակերտութեան:

Նորէն աշակերտները պարտին իրենց հետ բերել ինքնուրուի բուրգի լուսապատճեն կամ *խորած-քայտ*, մկրտութեան վաւերագիր, պատուաստներու եւ առողջ վիճակի վկայագիր եւ 4 լուսանկար: Մանկապարտէզ կ'ընդունուին երեք տարեկանէն վար փոքրիկները, պայմանաւ որ կարողութիւնը ունենան հասկնալու եւ հակցունելու:

ՏՆՍՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ

Կազմակերպութեամբ՝

ԲԻԼԻՍԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Տեղի կ'ունենայ Կիրակի, 4 Յունիս 2000, կէսօրուան ժամը 1:00էն սկսեալ, HARIKA CROWN նաշարանին մէջ. Ռէյֆուց - Բէլլաթաթ մայրուղիին վրայ:

Տոմսերը ստանալ վարչութեան անդամներէն եւ հեռաձայնելով հետեւեալ թիւերուն. 03-620167 եւ 01-266984:

ԿԱՂԸ՝ ԿԻՐԱԿԻ, 4 ՅՈՒՆԻՍՍ 2000, ԿԷՍՕՐԷ ԵՏՔ ԺԱՄԸ 6ԻՆ
A. U. B. I «ASSEMBLY HALL»-Ի ՄԵՉ
«ԿԱՐԿԱԶ» ՄԱՆԿԱՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԳԶԱՆՈՒՄԲԻ ՀԱՄԵՐԳԸ
Գեղարուեստական ղեկավար եւ խմբավար՝ ԶԱԲԱՐ ԶԷՇԻՇԵԱՆ
Դաշնակահար՝ ԶԵԼԱ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 82ԱՄԵԱԿԻ ԵՇՈՒՄ ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍԻ ՄԷՋ

Հարիւրաւոր հայրերը մասնակցութեամբ 4/րակի, 28 Մայիսին, Պուլկոս Այրի «Արմենիա» Մշակութային Ընկերակցութեան կեդրոնին մէջ նշուեցաւ Հայաստանի Հանրապետութեան Հիմնադրութեան 82ամեակը:

Հանդիսութեան ընթացքին արտասանուած Հ. Յ. Դ. «Արմենիա» Երիտասարդական Միութեան, Կոմիտէին եւ կեդրոնական Կոմիտէին խոսքերը շեշտեցին մասնաւորաբար հայ ժողովուրդին միասնականութեան հրաւիրականը:

Ներկայ էին Հայաստանի դեսպանատան անալիզի քարտուղարը, Պուլկոս Այրիի Քաղաքային Խորհուրդի պատասխանատուները, ինչպէս նաեւ արժանիներէն իշխող քաղաքական կուսակցութեան ներկայացուցիչները:

Հ. Յ. Դ. «Արմենիա» Երիտասարդական Միութեան անունով խոսք արուած ձեռնարկէն, որ հաստատեց երիտասարդութեան յանձնառութիւնը «Յարատեւ Պայքար» պատգամին նկատմամբ, որուն միջոցով պիտի իրականանան միացեալ Հայաստանի տեսլականը:

Օրուան պատգամը փոխանցեց Հ. Յ. Դ. Պուլկոս Այրիի «Միացեալ» Կոմիտէի ներկայացուցիչ Ջանիկ Քէչեան, որ շեշտեց հայ ժողովուրդին միասնականութեան կարեւորութիւնը: Ան նաեւ նախագոյնացուց անկախութիւնը տկարացնող ամէն փորձերէ եւ կոչ ուղղեց պահպանել հաւատարմութիւնը իրենց հայրերի նկատմամբ:

Ապա տեղի ունեցաւ գեղարուեստական յայտագիր, որ կ'ընդգրկէր կենդանի պատկերի մը բեմականացումը Համագայինի «Ժողովարարներ» թատերախումբին կողմէ:

ԱՆԿԱՍՏՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵՂԱՐՉԻ ԵՇՈՒՄ՝ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ

Վիրակի, 28 Մայիսին, բազմաճաշար հայեր Մուսկուայի Երիտասարդութեան յայտարարութեամբ մէջ կոչեցին Հայաստանի Անկախութեան օրը: Հանդիսութեան ներկայ էին Ռուսիոյ պետական եւ Մուսկուայի քաղաքային իշխանութիւններու ներկայացուցիչներ:

Հանդիսութիւնը կ'աւանդուէր Էր Մուսկուայի հայկական կազմակերպութիւններու համակարգիչ խորհուրդին կողմէ: Բացումը կատարեց Նոր Նախիչեանի եւ Ռուսիոյ բեմի առաջնորդ Տիրան արք. Վիրեդեան, որ 28 Մայիսը համարեց հայ ազգի ամենէն նշանակալից պատմական օրերէն մէկը շեշտելով անոր միասնականութեան եւ սեփական հակառակորդի տեր կանգնելու խորհուրդը:

Սրբազանը կոչեց, որ այսօր Ռուսիոյ հայկական համայնքը ամենէն մեծաթիւն է աշխարհին մէջ, եւ կոչ ըրաւ միասնական կոչեցեալ ձեռնամուխ ըլլալու հայ պատկանական կառուցներու ստեղծման:

Մուսկուայի Հայկական Համայնք» կազմակերպութեան նորընտիր նախագահ Նորայր Թեւանեան խօսք արու եւ շեշտեց այն մեծ եւ անզինատելի դերը, որ կատարած է Հայ Գեղարուեստական Կազմակերպութիւնը Հայաստանի անկախութեան կայացման եւ հետագայ տարիներուն:

Ռուս - հայկական Համագործակցութիւն Կազմակերպութեան նախագահ Սէլաբո Քաղաքատեան իր խօսքին մէջ անդրադարձաւ այն խնդիրներուն եւ մարտնչութեաններուն, որոնց առջեւ այսօր կանգնած է հայութիւնը եւ Հայաստանը: Ս. Քաղաքատեան կոչեց Հայաստանի եւ Արցախի պետութիւններու անկախութեան ամբարկողութեան եւ զարգացումը իբրեւ վերադիմաց հարցերու լուծման միջոց:

Այնուհետեւ տեղի ունեցաւ գեղարուեստական յայտագիր, որուն մասնակցեցան հայ եւ ռուս երաժիշտներ, մշակութիւնը գործիչները եւ խումբերը:

ՏԱՌՈՒՅ

120 ՄԻԼԻՈՆ ՏՈՒՆՆԻ ՎԼԱՍ՝ ՀԱՅ - ԱԶՐԴԵՅՃԱՆԱԿԱՆ ԲԱՌՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

1992 - 1994 թուականներուն ազդեցիկ յանձնարարութեամբ կողմնակցութեամբ կատարուած պատճառով Տաւուշի մարզի սահմանամերձ ընկերակազմերը ծանր վնասներու ենթարկուած են, իսկ 7 հազարէ աւելի ուրիշներ ծանր վնասներ կրած են: Տաւուշի մարզպետարանի տուեալներուն համաձայն, շրջանին կրած ընդհանուր վնասը շուրջ 120 միլիոն տոյսի կը հասնի:

Նոյն աղբիւրին համաձայն, ազդեցիկ յանձնարարութեամբ կողմնակցութեամբ կատարուած պատճառով սահմանամերձ գիւղերին հեռացած է 28 հազար հոգի, որոնց 15 հազարը աւելի ուշ վերադարձած է:

Անցնող տարիներուն Հայաստանի կառավարութիւնը ներթափանցեց միջոցներ չտրամադրեց աւերուած տուններուն վերանորոգման համար եւ մարզի յուսր միջազգային կազմակերպութիւններն են, որոնց կարգին՝ ՄԱԿը, որ նման շրջաններու համար կերակարողութեան յատուկ ծրագրեր կը մշակէ:

Այս նպատակով, անցեալ ամիս Տաւուշի սահմանամերձ շրջաններ այցելեց ՄԱԿի գլխաւոր քարտուղարի տեղահանուածներու բաժնի պատասխանատու Ֆրենսիս Տենի եւ անհրաժեշտ տեղեկութիւններ հաւաքեց շրջանի աւերուած գիւղերու կարիքներուն մասին:

al-mashrek
INSURANCE & REINSURANCE S.A.L.
Պուրճ Համուտի մասնաճիւղի հեռաձայնի թիւերն են.
(01)258228 – (01)268808
Fax: (01) 258223

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԸԻԵԻ «ԱՐԱԳԱԾ» ԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐԻՆ ՀԵՏ

31 Մայիսին Հայաստան - Ուկրաինա ԸՈԿԵՐՈՒԹԵԱՆ վարչութիւնը հանդիպում մը ունեցաւ Քիւրսկի մէջ լոյս տեսնող երկրագնդի (ուկրաճերէն) հայերէն «Արագած» թերթի գլխաւոր խմբագիր Եւգեն Մարտիրոսեանի հետ:

Օրուան ընթացքում յայտնեց, որ թերթը հիմնուած է վեց տարի առաջ եւ կանոնաւորապէս ամիսը մէկ անգամ կը հրատարակուի իբրեւ Ուկրաինոյ խորհրդարանի «Գոլոս Ուկրաինի» պաշտօնաթերթի յաւելում: Թերթին շուրջ հաւաքուած են Ուկրաինոյ մէջ ապրող մշակույթի, գիտութեան եւ տնտեսութեան հայ գործիչներ, ինչպէս նաեւ Ուկրաինացի գործիչներ եւ քաղաքական դէմքեր:

Թերթը լոյս կը տեսնէ 5000 տպաքանակով. ան Ուկրաինոյ տարբեր քաղաքներուն մէջ բնակող հայերու կեանքը կը ցերեկայացնէ, նաեւ Հայաստանի Գործընկերները կը հրապարակէ: «Արագած» կը դիմագրաւէ շարք մը դժուարութիւններ, զորքն կը կարեւոր յարցադրուի «Կարգաւորութեան» հարցին:

Յիշատակելի է թերթի անուանումը «Արագած» կը կարեւոր յարցադրուի «Կարգաւորութեան» հարցին: Թերթը լոյս կը տեսնէ 5000 տպաքանակով. ան Ուկրաինոյ տարբեր քաղաքներուն մէջ բնակող հայերու կեանքը կը ցերեկայացնէ, նաեւ Հայաստանի Գործընկերները կը հրապարակէ: «Արագած» կը դիմագրաւէ շարք մը դժուարութիւններ, զորքն կը կարեւոր յարցադրուի «Կարգաւորութեան» հարցին:

Յիշատակելի է թերթի անուանումը «Արագած» կը կարեւոր յարցադրուի «Կարգաւորութեան» հարցին: Թերթը լոյս կը տեսնէ 5000 տպաքանակով. ան Ուկրաինոյ տարբեր քաղաքներուն մէջ բնակող հայերու կեանքը կը ցերեկայացնէ, նաեւ Հայաստանի Գործընկերները կը հրապարակէ: «Արագած» կը դիմագրաւէ շարք մը դժուարութիւններ, զորքն կը կարեւոր յարցադրուի «Կարգաւորութեան» հարցին:

Յիշատակելի է թերթի անուանումը «Արագած» կը կարեւոր յարցադրուի «Կարգաւորութեան» հարցին: Թերթը լոյս կը տեսնէ 5000 տպաքանակով. ան Ուկրաինոյ տարբեր քաղաքներուն մէջ բնակող հայերու կեանքը կը ցերեկայացնէ, նաեւ Հայաստանի Գործընկերները կը հրապարակէ: «Արագած» կը դիմագրաւէ շարք մը դժուարութիւններ, զորքն կը կարեւոր յարցադրուի «Կարգաւորութեան» հարցին:

Յիշատակելի է թերթի անուանումը «Արագած» կը կարեւոր յարցադրուի «Կարգաւորութեան» հարցին: Թերթը լոյս կը տեսնէ 5000 տպաքանակով. ան Ուկրաինոյ տարբեր քաղաքներուն մէջ բնակող հայերու կեանքը կը ցերեկայացնէ, նաեւ Հայաստանի Գործընկերները կը հրապարակէ: «Արագած» կը դիմագրաւէ շարք մը դժուարութիւններ, զորքն կը կարեւոր յարցադրուի «Կարգաւորութեան» հարցին:

Յիշատակելի է թերթի անուանումը «Արագած» կը կարեւոր յարցադրուի «Կարգաւորութեան» հարցին: Թերթը լոյս կը տեսնէ 5000 տպաքանակով. ան Ուկրաինոյ տարբեր քաղաքներուն մէջ բնակող հայերու կեանքը կը ցերեկայացնէ, նաեւ Հայաստանի Գործընկերները կը հրապարակէ: «Արագած» կը դիմագրաւէ շարք մը դժուարութիւններ, զորքն կը կարեւոր յարցադրուի «Կարգաւորութեան» հարցին:

ՃԱՓՈՆԻ ՆՈՒԷՐԸ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻՔ ԵՒ ԼՈՒԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ճափոնի կառավարութեան կողմէ անցեալ տարի Հայաստանի ֆիլհարմոնիք նուագախումբը ճանչցուած է յաւաքույր եւ արժանաւոր՝ 500 հազար տոյսով նուէր: Ճափոնական կառավարութիւնը այդ գումարի չափով նուագախումբին նուէրներ է երգչուհիներ գործիքներ եւ ձայնագրութեան սրլոյսի (ճափոնական օրնեստի) համաձայն գումար չի տրուիր:

31 Մայիսին Հայաստանի մէջ Ճափոնի նոր նշանակուած դեսպան Միտոնը թողեց իր կնիքը եւ խումբը մը ճափոնցի գործարարներու հետ Արամ Խաչատրեանի անունով համերգ տեսնելու մէջ նուէրները յանձնեց հասցեատիրոջ:

Իր կարգին, Հայաստանի ֆիլհարմոնիք նուագախումբի պետուեստական ղեկավար եւ գլխաւոր խմբավար Լորիս Ճանաւորեան նուագախումբին անունով շնորհակալութիւն յայտնեց ճափոնի ժողովուրդին եւ կառավարութեան:

STUDIO
Lantern
• Կը ստանձնէ ուրախ առիթներու video
Գկարահանումներ
Հեռ. 01-268866
Եւ 03-695399

ՆԱԽԱԳԱՀ ԲՈՉԱՐԵԱՆ ԼՈՒԻԻ ՄԱՐԶ ԿՎՅՅԵԼԷ

31 Մայիսին Աղշտի գոտիի վերականգնման ծրագրի շրջագծին մէջ իրականացուող աշխատանքներու ընթացքին ծանօթանալու նպատակով, Հայաստանի նախագահ Ռուպիկ Քոչարեան այցելեց Լուիի մարզ:

Նախագահ Քոչարեանի կ'ուղեկցէին արտադրական ենթակառուցուածքներու գործունէլութիւնը համակարգող նախարար Դաւիթ Զարոյան, առողջապահութեան նախարար Արարատ Մկրտչեան եւ այլ պաշտօնատար անձեր:

Հանրապետութեան նախագահին ղիմաւորեց մարզպետ Հենրիկ Քոչինեան, որուն ուղեկցութեամբ Քոչարեան սկսաւ իր այցելութիւնը շրջանին մէջ:

Նախագահը նախ այցելեց Ստեփանաւանի Գիւլպարակ գիւղը: Աստեղ անոր մասնակցութեամբ բացուած կատարուեցաւ ՄԱԿի կողմէ ֆինանսաւորուած դարմանատան նորակառուց շէնքին:

Նախագահը իրեն ուղեկցող պաշտօնական անձերուն հետ մեկնեցաւ Վանաձոր, ուր այցելութիւն տուաւ «Բիմփրոմ - Պրոմիլ» արդիւնաբերական համալիրի քիմիական մանրաթելի գործարան, ծանօթացաւ ձեռնարկութեան վերագործարկման նախապատրաստական աշխատանքներուն եւ մասնակցեցաւ պետական պիտուէրի ֆինանսաւորման կառուցուած շէնքի մրցումն արարողութեան:

Քոչարեան ծանօթացաւ նաեւ Ընկերային Ներդրումներու Հիմնադրամի ֆինանսաւորմամբ կառուցուող դպրոցի մը շինարարութեան ընթացքին: Մասնակցեցաւ Հայաստանի պետական պիտուէրի կողմէ ֆինանսաւորուած եւ արդէն հիմնովին վերականգնուած քաղաքային հիւանդանոցի մը բացման արարողութեան:

Նախագահ Քոչարեան իր այցելութիւնը եզրափակեց Լուիի մարզպետարանի եւ շարք մը տնտեսական ենթակառուցներու ղեկավարներուն եւ աշխատակիցներուն հետ մարզպետարանի դահլիճին մէջ տեղի ունեցած խորհրդակցութեամբ:

Այսպէս նախագահ Քոչարեան Անանիա Շիրակացիի անունով մետալներ յանձնեց երկու յունեցիներու՝ «Բազմաֆիրմա» կարի գործարանի գլխաւոր տնօրէն Ռաֆայէլ Միխիլարեանին եւ Սպիտակի Նախկին քաղաքապետ Սուրէն Աւետիսեանին՝ յետ մահու:

«ԾԻՆԵԼԸ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՆԳԻՐ ԳԱՐՁԱԾ ԱՄԷՆԷՆ ԱՀԱԻՐ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿՆ Է»

ԿՐԵՄ ԿԼԱՏՐՄԻՐ ԳԱԻԹԵԱՆՆԵՅ

31 Մայիսին Հայաստանի առողջապահութեան նախարարութիւնը կազմակերպած էր ծիւնելու դէմ պայքարի հիմնական շարժումը «Կլոր սեյլան» մը, որուն ընթացքին խօսք արու Հայաստանի գլխաւոր բժիշկ Վլատիմիր Իւսիպեանց, որ ծիւնելու համարեց ազգային խնդիր դարձած ամենէն անաւոր համարակը:

«Կլոր սեյլան» կը մասնակցէր նաեւ «Կրանտ Թոյս» հաստատութեան ղեկավար Հրանդ Վարդանեան, որ ըսաւ. թէ ինք իր հաստատութեան հետ միասին պատրաստ է ձեռնամուխ ըլլալու ծիւնելու դէմ լայնածաւալ արշաւ մը. իսկ այժմ «Կրանտ Թոյս»-ը հոգ տանելով ծիւնելներուն, կ'ընէ ամէն ինչ, որպէսզի բարձրացնէ ծիւնելուն որակը:

Հրանդ Վարդանեան նաեւ արտադրական շուկային մէջ քիչ չէ արեւմտեան անորակ արտադրանքը, մասնաւորապէս «Մարդոց» մակնիշի ծիւնելու, որ վտանգաւոր է մարդոց առողջութեան համար:

Միւս կողմէ, սակայն, «Կլոր սեյլան» մասնակցութեամբ միակարծիք էին, որ «Կրանտ Թոյս»-ը, ըլլալով բնակչութեան համար վտանգաւոր արտադրութեան հաստատութիւն, պէտք է առողջապահութեան նախարարութեան գումարներ յատկացնէ այն մարդոց բուժման համար, որոնք հիւանդացած են ծիւնելու պատճառով:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ամէն տարի անկողնութիւն դարձած է տօնախմբութիւն Ս. Հռիփսիմեանց Կոյտերու Յիշատակը. Ս. Աստուածածին Եկեղեցու կից Ս. Հռիփսիմեանց ուխտավայրին մէջ: Այս տարի եւս տեղի պիտի ունենան երկշաբաթեայ տեսողութեամբ հսկումի արարողութիւններ երեկոյեան ժամը 6:30ին, եւ ալ առիթով միաբան եւ քանակաւ հարիւր հերթաբար պիտի այցելեն, մասնակցող դառնան արարողութեան եւ լաւուր պատշաճի քարոզին:

Կը հրաւիրուի հաւատացեալ ժողովուրդը. խումբերամ ներկայ ըլլալու եղակի այս առիթին եւ հարգութեամբ օրուան խորհուրդով:

ԿՐՈՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԵՐԱՄԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆԻ ՄԻԱԻՐ ՄԱՅԻՍԵԱՆ ՊԱՐԻ ՓԱՌԱՏՈՆ

Մասնակցութեամբ՝ ԼԻԲԱՆԱՆԱԶՅՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Տեղի կ'ունենայ Կիրակի, 4 Յունիս 2000, կէսօրէ ետք ժամը 4:30ին, Ազգ. եղիշէ Մանուկեան վարժարանի «Սիբուս Մանուկեան» սրահին մէջ:

ՍՅԿ՝ 3000 Լ. Ռ.

ԼՕԻԻ «ԱՐԱԳԱԾ» ՄԱՍՆԱԳԻՒԿԻ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 50ԱՄԵԱԿ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ - ԽՐԱԽՃԱՆՔ

ԼՕԻԻ «Արագած» մասնաճիւղի հիմնադրութեան 50ամեակին առիթով մասնաճիւղի վարչութիւնը Շաբաթ, 27 Մայիսի երեկոյեան կազմակերպեց ճաշկերույթ - իրախնայ մը «Ուայր Թաւուր» պանդոկին մէջ, նովանաւորութեամբ եւ ներկայութեամբ ԼՕԻԻ Երջանային Վարչութեան:

Մուտքին իւրաքանչիւր անձ իբրեւ յիշատակ ստացաւ ԼՕԻԻ նշանակով պատրաստուած կրծքանդերք, գրիչներ եւ գաւաթներ:

Հանդիսութեանը տեսարան մը

Բացման խօսքով մասնաճիւղի ատենապետուհի Արուսեակ Թոքաբեան բարի գալուստ եւ շնորհակալութիւն յայտնեց ներկայներուն եւ յիշեց հիմնադիրները, որոնք 1950 Յունիս ամսուս հիմնեցին ԼՕԻԻ «Արագած» մասնաճիւղը եւ ԼՕԻԻ նպատակներուն ծառայելով իմաստասիրեցին իրենց կեանքերը:

Այնուհետեւ ԼՕԻԻ Երջանային Վարչութեան անունով խօսք արու Սոսի Քեօլիեան, որ շնորհաւորեց մասնաճիւղին 50ամեակը եւ գնահատեց անոր անդամներուն կատարած աշխատանքը՝ իբրեւ տղայ ԼՕԻԻ-կանցեր, մարդկային շարժումներ:

Իր կարգին, Արուսեակ Թոքաբեան, առ ի գնահատեց եւ շնորհակալութիւն, Երջանային Վարչութեան ներկայացուցիչ Սոսի Քեօլիեանի յանձնեց ԼՕԻԻ նշանակով պատրաստուած յուշանուէրները, որմէ ետք ներկայներու ծափողջուցներով երկու ընկերուհիները կտրեցին 50ամեակի կարկանդակը:

Ներկայները խանդավառ միջոցառում մէջ նուիրատուութեամբ քաջաբախտ մասնաճիւղին վարչութիւնը ԼՕԻԻ նպատակներու իրականացման աշխատանքին համար:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԶՈՆԿՐԵԱՆԻ ՄԵԿ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԸ ԿԸ ԲՆԱՊԱՏԷ ԱԶՐԴԵՅՃԱՆԻ ՄԷՋ ՍԱՐԳՍՅԱՆ ԻՐԱՎԱՆՑ ՈՏՆԱԿՈՒՄՆԵՐԸ

Գ. Յ. Դ. Ամերիկայի Գայ Դատի Յանձնախումբը կը հաղորդէ, թէ ամերիկեան Զոնկրեան Երուզայի Ապահովութեան եւ Գործակցութեան Յանձնախումբը խափարած են մարդկային իրաւանց ոտնակոխումները Ազրայճանի մէջ հոն տեղի ունեցող խորհրդարանական ընտրութիւններուն նախօրեակին:

Օրակարգին գլխաւոր նիւթը եր Ազրայճանի մէջ մարդկային իրաւանց վիճակը եւ ատոր ազդեցութիւնը յառաջիկայ խորհրդարանական ընտրութիւններուն վրայ:

Վրոնիսիայի Գանձապետական ջոնկրեանական Ֆոնտ Ուոլֆ քննադատած է Սիպեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարարութեան, Ազրայճանի կառավարութեան, անոր ընդդիմադիրներուն եւ մարդկային իրաւանց կազմակերպութիւններուն ներկայացուցիչները:

Օրակարգին գլխաւոր նիւթը եր Ազրայճանի մէջ մարդկային իրաւանց վիճակը եւ ատոր ազդեցութիւնը յառաջիկայ խորհրդարանական ընտրութիւններուն վրայ:

Վրոնիսիայի Գանձապետական ջոնկրեանական Ֆոնտ Ուոլֆ քննադատած է Սիպեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարարութեան, Ա

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻԻՆԸ ԴԺԳՈՂ՝ ՄՈՍԿՈՒԱ - ՊԵԼԿՐԱՏ ԿԱՊԵՐԷՆ

ՄԻԶԱՅԳԱՅԻՆ ԳԷՊՔԵՐ՝ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐՈՎ

Եուրոպայի չեղած թուլությունը և մտահոգությունը Երոպական Միությանը այն պահին, երբ Երոպական Միությանը եւ Ռուսիայի միջև նախատեսված գերատեսչական կր ժողովի նոր հեռանկարներ ստեղծել երկկողմանի յարաբերությունները մեղմացնելու համար, որ նախագահ Վլադիմիր Փուտինը հետ Մոսկուայի մեջ կայանալիք հանդիպումը պիտի ստեղծի այն հիմքերը, որոնց վրայ կարելի պիտի ըլլայ կառուցել առեւտրական եւ քաղաքական աւելի զօրաւոր յարաբերությունները:

Երոպական Միությանը անդամ պետությունները գոյություն ունեցող ժողովուրդները յուրաքանչյուր տակ առին ընդհանրապէս ոչ հեղափոխ յարաբերությունները յիշարեկողները, թէեւ երկու կողմերը նշած են, որ կ'ուզեն զարգացնել այդ յարաբերությունները:

ԴԻՐԱԲԵԿ ՅՈՐԴԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Պրիւքսի մեջ վերանորոգուած մտահոգությունները յուրաքանչյուր տակ առին ընդհանրապէս ոչ հեղափոխ յարաբերությունները յիշարեկողները, թէեւ երկու կողմերը նշած են, որ կ'ուզեն զարգացնել այդ յարաբերությունները:

Երոպական Միությանը անդամ պետությունները գոյություն ունեցող ժողովուրդները յուրաքանչյուր տակ առին ընդհանրապէս ոչ հեղափոխ յարաբերությունները յիշարեկողները, թէեւ երկու կողմերը նշած են, որ կ'ուզեն զարգացնել այդ յարաբերությունները:

ՕԹԱՆԻ հետ յարաբերությունները եւս սկսած են բարելաւուիլ՝ անցեալ տարի գինացուցած կողմից Եուրոպայի ղեկավարութեանը պատճառով կապուած ցրտացումէն ետք: Վերջերս Իվանով անգամ մը եւս Մոսկուայի մեջ արտասանած խօսքի մը ընթացքին քննադատեց ՕԹԱՆԻ ռմբակոծումները, սակայն ան մասնակցեցաւ Ֆրանսիայի մեջ կայա-

ցած գինացուցած արտաքին գործոց նախարարներու հանդիպումին:

Դիւանագիտները գնահատած են Ռուսիան խաղաղարար միջնորդութիւնները մասնակցութեան համար, ինչպէս՝ Պոստիոյ մեջ, ինչպէս նաեւ այն երեւոյթին համար, որ Մոսկուայի գինացուցած մեծ սթանդարտները չի ցուցարբեր Պրիւքստի:

Երոպական Միությանը կ'ողջունէ այս երեւոյթները, սակայն Մոսկուայի վերջին քայլերը անակնկալ եւ զայրացուցիչ կը նկատուին Միությանը կողմէ:

«Մենք վստահ չենք, թէ այս որոշումները ուրկէ կու գան. կ'ամ Մոսկուայի մեջ ուժի պայքար եւ թշնամութիւն գոյութիւն ունի եւ կ'ամ Փուտին կը փորձէ զուսնել իր բոլոր հանդիսատեսները», կը յայտնէ պաշտօնատար մը: «Սակայն վիճելի չէ, որ ազդանշանները խառն են», կ'ըսէ ան:

Երոպական ինքնուրոյն նախագահ Ռոմանո Փրոտի եւ արտաքին յարաբերութիւններու յանձնակատար Քրիստ ֆալթը հաւանարար այս նոր հարցերը արծարծեն Մոսկուայի բանակցութիւններուն ընթացքին, սակայն երկու կողմերը վստահ են, որ մեծ ճիգ պէտք է թափել, որպէսզի արդիւնաւորուի հանդիպումը:

Երոպական Միությանը պաշտօնատարներ կ'ըսեն, որ Փուտինի վերջին ոսկեայ աւիթ մը կը ստեղծէ երկկողմանի յարաբերութիւններու զարգացման համար, սակայն Չեչենիոյ նկատմամբ վարած անոր քաղաքականութիւնը, որ բազմիցս քննադատուած են յարաբերութեան Միությանը կողմէ, յարաբերութիւններու սկսման բանալին կրնայ պահել:

Երուսաղէմի գրաւման առիթով, իսրայէլացիներուն կազմակերպած տօնակատարութեանը ընթացքին արձանագրուեցան բազմաթիւ պաղեստինցի զոհեր:

Նկարին մէջ իսրայէլացի ոստիկաններ կը ձերբակալեն պաղեստինցի ցուցարար երիտասարդ մը:

«ՌՈՅԹԸՐԶ»

ՄՈՍԿՈՒԱ ԿԸ ԶԳՈՒՇԱՅՆԷ ԹԱԼԵՊԱՆՆԵՐԸ

Ռուսիոյ արտաքին գործոց եւ պաշտպանութեան նախարարները գոյշացուցին. որ Մոսկուայի օդային ուժերու ծումները կրնայ դիմել Աֆղանիստանի դէմ. երբ իրադրութիւնը կառավարութիւնը շարունակէ օժանդակել չեչեն զինեալներուն եւ Կեղրոնական Ասիոյ երկիրներու խռովարարներուն:

«Երբ նկատուի սպառնալիքը, ապա կը ստեղծուի զանազան գործողութիւններու կարելիութիւնը», յայտնած է Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Իկոր Իվանովը պատասխանելով այն հարցումին, թէ արդեօք Մոսկուայ կը մտածէ օդային ուժերով Ռուս պաշտպանութեանը նախնական ծրարները:

Կրեմլին կը բացառէ զամբաստան յարակումի տարբերակը:

Ռուսիոյ յայտարարութիւնները կարողութեան մասին է Միացեալ Նահանգները՝ երկու երկիրներու նախագահներուն միջեւ նախատեսուած գերատեսչական նախօրէին: Ռաշիկկը կը շեշտէ, որ Մոսկուայի պետ Չեչենիոյ տագնապը տարածէ Կովկասի եւ իր հարաւային շրջաններուն մէջ՝ ուժերով Ռուս պաշտպանութեանը:

Սակայն Քեիլոյ եւ Թանկանի մէջ ամերիկեան դեսպանատուններուն դեմ կատարուած հարձակումները գործողութիւններէն ետք նախագահ Քլինթոնը վարչակազմը արտօնած էր, որ «Բրուք» տիպի նրբիւններով ուժեր-

ներ կը վաշիլեն արտաքին աղբիւրներու զօրակցութիւնը եւ օժանդակութիւնը: «Երբ հարկ կ'ուրեւնայ, մենք պատրաստ ենք պաշտպանուողական քայլեր զինեալներուն նկատմամբ օժանդակութիւն եւ զինամթերք տրամադրելու համար:

Ամերիկայի պաշտօնատարները ընդունելի կը նկատեն չեչեն զինեալներու շարքերուն մէջ Միջին Արեւելքի եւ հարաւային Ասիոյ երկիրներէ ներգրաւուած վարձկաններուն մասին Մոսկուայի յայտնած մտահոգութիւնները: Սակայն անոնք նկատելի տնտես, որ Մոսկուայ կը ցափազանց օտար վարկաններու դերակատարութեան եւ արտաքին օժանդակութեան կարեւորութիւնը, որպէսզի Չեչենիոյ մէջ իր պատերազմը ներկայացնէ իբրեւ պաշտպանութեանը վտանգի դէմ:

Ռուսիոյ նախագահ Վլադիմիր Փուտինը յայտնած է, որ Ռեզոլուցիոնային եւ Կեղրոնական Ասիոյ միւս երկիրներու ըմբոստ-

Մինչ ամերիկեան օդուժը կը շարունակէ ուժերով իրաքեան տարածքները, իրաքցիք կը պայքարին իրենց երկրին դէմ հաստատուած շրջափակման դէմ: Գլխաւոր զոհերը հիւանդանոցն են, որոնց ծանր պարագաները անհրաժեշտաբար կարիքը ունին դուրսէն եկած դեղերը: Նկարին մէջ իրաքցի մայր մը կը սփոփէ ուղեղային հիւանդութեան տառապող իր մանուկը, որ անյոյս վիճակի մէջ է Պաղտատի հիւանդանոցներէն մէկուն մէջ:

Համայնավար վարչակարգի անկումէն մօտաւորապէս տասնամեակ մը ետք, Մոսկուայի մէջ պաշտօնակազմակերպուած կատարուեցան եկեղեցիի մը: Նախագահ Փութին, որ ճախկին նախագահ Ելցինի եւ ռուս եկեղեցւոյ առաջնորդ Ալեքսի Բ. հետ ներկայ գտնուեցաւ հանդիսութեան, յայտարարեց. «Ռուս Ուղղափառ եկեղեցին պահակ է ռուս ժողովուրդի բարոյական եւ հոգեկան արժէքներուն»:

ԲՐԷՈ ՇԱՄԱՍԵԱՆ
Կը ներկայացնէ՝

ՇԱՏ ՄԻ ԽԱՆՆԵՐ

Ջրօսանք՝ երկու արարով

12 Մայիս 2000-էն սկսեալ, ամէն Ուրբաթ, Շաբաթ և Կիրակի օրերը երեկոյեան ժամը ճիշդ 8-ին, ցերեկոյթ՝ Կիրակի ժամը ճիշդ 5-ին:

Յովհաննէս Պողոսեան Թատերասահին մէջ, Պ. Զ. Տոկոբ կրն Մասնակցութեանը Գործը կառուցելու համար Վաշինգտոն, Մասնակցութեանը Գործը կառուցելու համար Վաշինգտոն, Մասնակցութեանը Գործը կառուցելու համար Վաշինգտոն:

ԸՈՎԱՆԱՌՈՐՈՒԹԵԱՆՔ
G. A. S. AYANIAN & SONS

ԱՏԻՆ ԿԱՄԱՆՈՎԱԳՐԷ ԸՒՆԱՆԱՆՈՅԱՅԻՆ ՆԱԽԱՏԵՍՈՒՄ ԵՒ...

... ՉՆԱԽԱՏԵՍՈՒՄ ԸՆԿՆԵՐՈՂ

BANKERS ASSURANCE SAL
SASCO KARADOLGAN GROUP

ՄԵԴՆԵՆԻ
MedNet

ՍՏԻՆ - ԱՏԵՏԻ ԺԵԼԵ, Բ. ՅԱՐԿ ԸՆԴ. 01/262231 - 01/242556-7

ՄԱՆՈՒԱՆ ԺԱՆԵԱԿ

Ջոլոմպիա երեք տասնամեակէ ի վեր կը գտնուի քաղաքացիական պատերազմի մէջ, որուն ընթացքին զոհ գացած են 30 հազար քաղաքացի: Հակակառավարական ըմբոստութիւնը (ժամօթ՝ Ջոլոմպիոյ Յեղափոխական Ուժեր) կ'օգտագործեն ահի ու սարսափի միջոցներ մարքսեան վարչակարգ հաստատելու համար:

Վերջերս բազմաչարչար ջոլոմպիացիք ցնցուեցան ահաբեկչական արարքով մը եւս: Էլվիա Զորթէզ Զիբիկիրա շրջանի 53ամեայ գիւղացի մըն է, որ երկրագործական աշխատանքով զբաղած էր, երբ չորս գինեալներ իր տունը ներխուժեցին: Անոնք կը պահանջէին 7500 տոլար եւ որպէսզի վստահ ըլլան. որ Զորթէզ պիտի վճարէ գումարը, անոր վիզին շուքը կապեցին պայթուցիկ նիւթերու կապոց մը:

Զորթէզ հեռաձայնեց ապահովական ուժերուն, որոնք պայթուցիկներու մասնագէտները դրկեցին վնասագերծելու համար մահացու օձիքը: Հինգ ժամ տեսած ճիգերէն ետք գործիքը պայթեցաւ, սպաննելով Զորթէզը, սկանի մասնագէտներէն մէկը եւ վիրաւորելով երեք զինուոր:

Կառավարութիւնը ամբաստանութեան մատը ուղղեց ըմբոստութեան վրայ, որուն ըմբոստութեան պատասխանատուութիւնը: Նախագահ Անտոնի Փասթորան, որ առկայից ըմբոստութեանը հետ տեղի ունեցող բանակցութիւնները, յայտնեց, թէ մարդասպանները «տիւնային» ժամանակ մը հագցուցած են բոլոր ջոլոմպիացիներուն յոյսերուն:

Մանկապատանեկան

ԵՔԷ ՃԱՓՈՆԻ ԿՈՌԻՆԿ ՄԸ ԸԼԸՍՅԻ...

Բարե՛ս. իմ սնունդն Միտորի է. ես նախընտրում եմ: Մեր երկրի մեջ կոռուկ երկար ժամանակներ էլ ի վեր կոչուած է. «պատուաւոր իշխան»:

ԸՍՏ ՅԵՐԳՈՒՄԸ ԹՈՂՈՒՆ ԵՐ

Ճափոնի մէջ կոռուկը կը խորհրդանշէ բերրութիւնը, հաւատարմութիւնը, հարստութիւնը եւ իմաստութիւնը: Որովհետեւ ան դէպի երկինք կը բարձրանայ, յայն թեւերով այս թռչունը կը ներկայացնէ նաեւ ընկերութեան մէջ բարձրացումը. մարդիկ կը հաւատային, թէ ան կրնար հաղորդակցուիլ աստուածներուն հետ:

Ափրիկէի մէջ, դէպի ուր կոռուկը կը պայտէ, մարդիկ սքանչացած են եւ փորձած են ընդօրինակել անոր հրապուրանքի պարը, անոր եղանակաւորուած կանչը, «համագգետին» գեղեցկութիւնը, հագորդակցելու սովորութիւնը:

Այս համարաւին շնորհիւ այս թռչունները կրցած են ապրիլ ափրիկեան ցամաքամասին վրայ: Սակայն Միտորի յատկապէս կը սիրէ անոր պարելու ձեւը:

ԿՈՌԻՆԿԻ ԿԵՆՔԸ

Ձմեռը արեւադարձային շրջաններուն մէջ անցնելու հետք, այս վայելուչ թռչունները կը վերադառնան դէպի բարեխառն կլիմայով շրջաններ: Անոնք անդադար կը թռչին դադարից համար ժամական 70

քմ. կտրելով, սյաքի ձեւով խումբեր կազմելով:

Սակայն անոնց գլխաւոր առաւելութիւնը համբարաշխութիւնն է: Կոռուկները զիրար կը փոխարինեն անցնելու խումբին գլուխը, որպէսզի ճամբորդութեան ընկերակիցները

չատ չոգնին: Առասպելով կը պատմէ, թէ ամենէն ցորաւոր թռչունները իրենց ամենէն տկարները ովկիանոսները կտրելու համար:

ԳԵՏԵԻՐ ԹԷ

Ճափոնի կոռուկները կ'ապրին յատկապէս Ճափոնի Հոփքայտօ կղզիին վրայ, սակայն նաեւ Չինաստանի եւ Ռուսիոյ մէջ: Բնագմաթիւ թռչուններու պէս, Ճափոնի կոռուկներն այս հաւատարմութիւնը չունեն: Երբ անոնք իրենց ընկերակիցները ընտ-

ԱՅԼԱՉԱՆ

ԳՈՒՆԱԲՈՐ ՉԻԷՆ

Ջրախոտեր 7000 մեթր բարձրութեան վրայ: Աճ-կարելի՛ բաց: Սակայն պատահած է: Մանր ջրախոտեր կ'ապրին Հիմալայայի բարձունքներուն յաւիտեակաճ ծիւցերուն մէջ բացտարկուած: Երբ արեւը կ'երեւի եւ քիչ մը ծիւց կը հալեցնէ, ջրախոտերը կը տապալակուին կազմուած ջուրի բարակ խաւից մէջ: Եւ որովհետեւ այս խոտերը կանաչ, դեղին եւ կարմիր են, սառցակոյտը հեռուէն կը նմանի հսկայական պաղպաղակի կոյտի մը:

ՏԱՐՔՈՒՆԱԿ ՈՐՄԱՆԳԻՐՆԵՐ

Ի՞նչ արտասովոր գաղափար՝ դաշտին մէջը այս պատերը շինել: Արդեօք շուքին քիչ մը հաճատաճալը՞ համար են անոնք: Ո՛չ: Եթէ մեծը ուշադրութեամբ ուսումնասիրենք այս պատերը, անոնց մէջ ծակեր պիտի տեսնենք: Աճոցը մանր անցքեր են: Այս պատը ճերմակ մրջիւններու «տուն» է: Այս միջատները գայն շինած են իրենց աղտոտութեամբ եւ հողով՝ լոյսէն պաշտպանուելու համար: Սակայն այդ շրջաններուն մէջ տաքութիւնը անտանելի է: Աւստրալիոյ անապատին մէջ ճերմակ մրջիւնները լուծումը գտած են. անոնք այս տափակ կառոյցները կը շինեն օդին շրջիւր դիրացնելու համար:

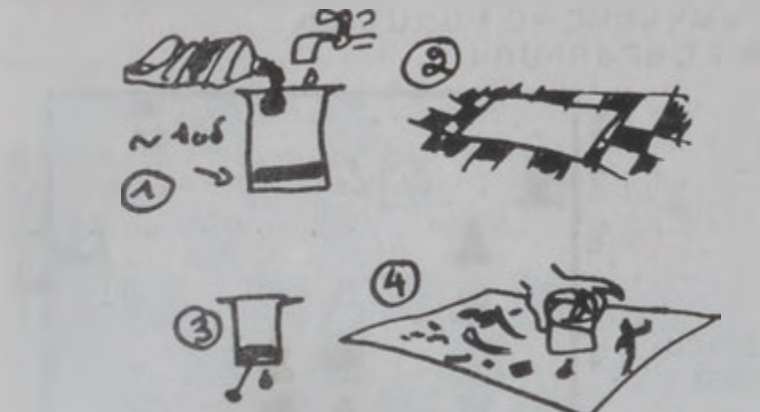
ՄՐՅԱՆԻՇ

Իր երկու մեթր տրամագիծով հարսնամատի այս տերեւը կըրճայ կրել 100 քիլօ ծանրութիւն: Այսպիսով՝ քու տարիքիդ երեք մանուկներ միասին: Ի՞նչ հրաշքով: Ծնորհիւ իր ջիղերուն: Այս բարակ խողովակները կ'առաջնորդեն ալիշը տերեւին մէջ: Սակայն այս հարսնամատներուն մօտ անոնք կը կազմեն շատ կարծր կմախք մը: Աճոցը չեն ձգեր, որ տերեւը ծոխ: Աւելի՛ն. անոնց տակ գոյութիւն ունին օդի տոպրակներ: Այս սուզարգելներով հարիւր առ հարիւր բնական այս նաւակները կը ծփան Կիւլայնի ճահիճներուն վրայ:

ՉԵՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ՏԱՐՔՈՒՆԱԿ ՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Գիտելի՛ր, թէ 20րդ դարու ո՞ր նկարիչը իր պատճառներուն վրայ կ'աշխատէր առանց վրձին գործածելու եւ թուղթին դպչելու: Ճաքարն Փոլյաք, Միացեալ Նահանգներէն (1912 - 1958): Ան գործածած է «արիփիկի»-ը, որ անգլիերէն կը նշանակէ «կաթեցեղ»: Գունն այ կրնաս փորձել այս միջոցը եւ տեսնել, թէ ի՞նչ արդիւնք կու տայ:

ԷՆՉՊԵՍ

Կերպրնկայի պատիկ գաւաթի մը մէջ ներկերը պատրաստէ կուռ ներկեր ջուրով խառնելով: Խոհանոցի գետնին վրայ թերթեր դիր, իսկ անոնց վրայ՝ հաստ թուղթ մը: Կերպրնկայի գաւաթի յատակը ծակծկէ գնդասեղով: Չգէ, որ ներկը կաթիլի թուղթին վրայ, մինչեւ որ ներկը վերանայ: Մի՛ մոռնար ձեռքդ թուղթին վերեւ շրջելու: Նոյն գործողութիւնը կրկնէ ուրիշ գոյներով:

ՀԱՄԲԻԿ ՍԱՍՈՒՆԵԱՆԻ ՀԱՍՅԵՆ
HAMPIC SASSOUNIAN C - 88440
CSP - L.A.C. D -5- 232 44750
60-TH ST. WEST LANCASTER,
CA, 93536
USA

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐՈՒՆ ՊԶՏԻԿ ՄՐՅԱՆԻՇՆԵՐԷՆ

Ո՞րն է ամենէն մկանոտ կենդանին: Ամենէն շատակէ յը... գիտնալու համար կարդա հետեւեալ մրցանիշները.

Կատուն. - Ամենէն ծեր կատուն ապրած է 34 տարի:

Մրջիւնը. - Մրջիւնը կրնայ իր ծանրութենէն 60 անգամ անելի բեռ շալկել:

Պրաշտունը. - Կրնայ վագել ժամական մինչեւ 60 քմ.:

Խիտունը. - Խիտունը մը կրցած է ժամական 400 մեթր արագութեամբ յառաջանալ:

Թիթեռնիկի բրբուռը. - Ունի 2000 մկան: Մինչ մարդ արարածը օժտուած է միայն 700 մկաններով:

Շեմփանզէն. - Երկրային ամենէն խելացի ստեղծուած է:

Թուրքալը. - Կանաչ թուրքալը շատախօս է. ան կրնայ մինչեւ 1000 բառ սորվիլ:

Որդը. - Դողի ամենէն երկար որդը 6.70 մեթր երկայնք ունի:

Խլուրդը. - Կրնայ փորել 91 մեթր երկարութեամբ անցք մը մէկ գիշերուան ընթացքին:

Սղախը. - Ծամբորդող աղանիս կըրճայ թռչիլ ժամական մինչեւ 170 քմ.:

Կոկորդիլոսը. - Աշխարհի ամենէն մեծ սողունն է: Անոր երկայնքը կրնայ հասնիլ մինչեւ 8 մեթրի:

Մեղրա հաւը. - Միակ թռչունն է, որ կրնայ դէպի ետեւ թռչիլ:

Փիղը. - Մամա փիղը իր ծագերը իր փորին մէջ կը պահէ 22 ամիս:

Ուղտը. - Կրնայ 90 լիթր ջուր խմել մէկ անգամով:

Սրբակապիկը. - Ամենէն պոտիկ կապիկի տեսակն է: Անոր հասակը կը հասնի 30 սմ.ի:

Ճերմակ մրջիւնը. - Ամենէն երկար ապրող միջատն է. 60 տարի:

Ընդդան. - Մարդոց ծանօթ ամենէն մեծ ընդդան 16 մեթր հասակ ունի:

Կիտա-ժանիտ. - Այս ծովային ստեղծուած ունի կենդանիներուն մէջ ամենէն մեծ ուղեղը, 9,2 քիլօ:

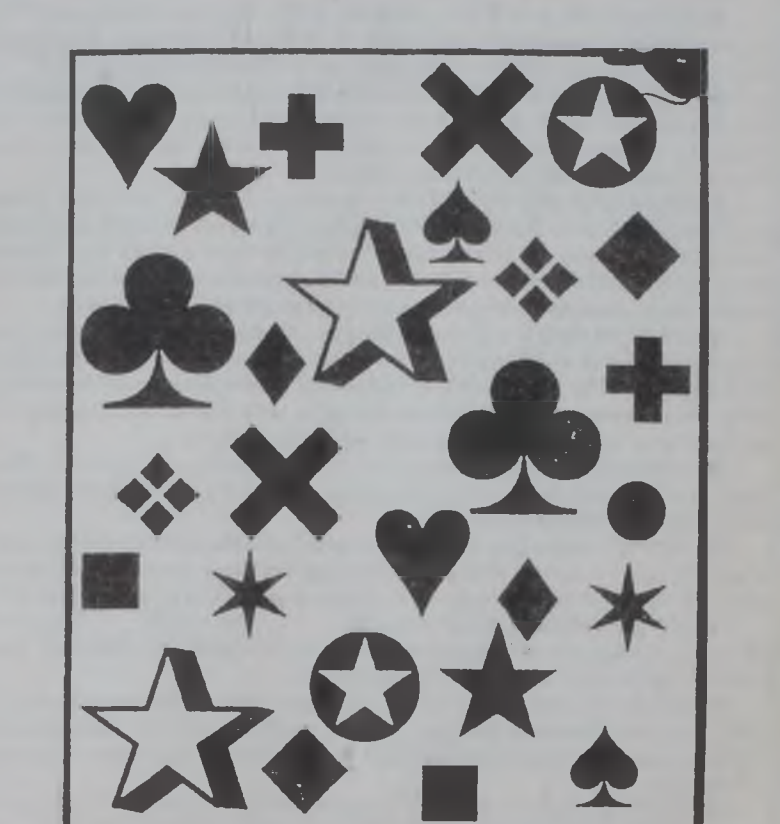
Պոռ օձը. - Կրնայ առանց ուտելու ապրիլ 1400 օր:

Դոդոշը. - Դոդոշ մը կրցած է իջնել 340 մեթր ջուրին մէջ:

Սմբը. - Կրնայ թռչիլ 35 ժամ առանց ուտելու:

Պարբասպեց ԵՈՂԻԿ ՏԵՐ ԳՈՒԿԱՍՏԵԱՆ

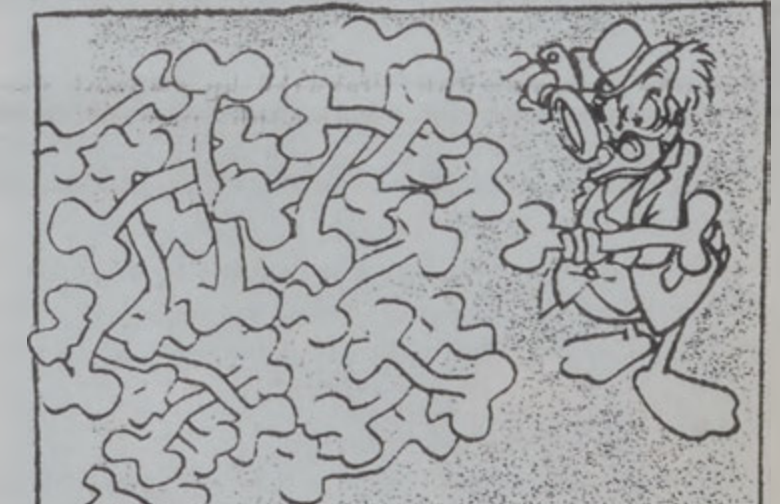
Ժ Ա Մ Ա Ն Յ

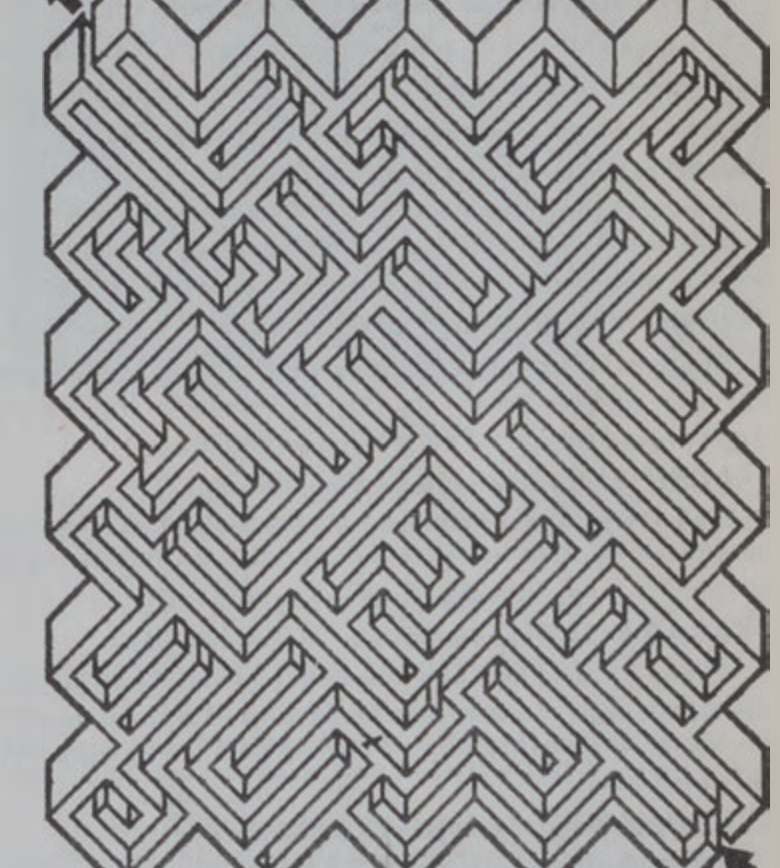
Կրնա՞ս գտնել այն նշանը, որ իր գոյգը չունի:

Կրնա՞ս գտնել 2 պատկերներուն միջեւ գոյութիւն ունեցող 10 տարբերութիւնները:

Զանգի՛ հատ ոսկոր կը տեսնես պատկերին մէջ:

Կրնա՞ս գտնել ելքի ճամբան:

HAIGAZIAN UNIVERSITY
Now accepting applications for 2000-2001

- * B.S. In Biomedical Sciences (Medical Lab. Sciences), Biology, Chemistry, Computer Science, Mathematics, Physics.
- * B.A. In Business Administration, Economics, Hospitality Management, Arabic Language & Literature, Armenian Studies, Christian Education, Education, English Literature, TEFL, History, Political Science, Psychology, Social Work

All degrees are fully accredited by the Ministry of Culture and Higher Education in Lebanon.

For more information: Admissions Office (01)34923071 (01)35301071
E-mail: admissions@haigazian.edu.lb

ՕՐԱՏԵՏՐ

ՇՆՈՒՏԵՍԻԼ

◆ **ՏՐԱՅՎ ՄԻ ՔՐԵՅՁԻ** (Ասփիլ Տիգ, Ստեփ, Մրայլու 2001, Հիթ) - Կը ներկայացուի արտոնքի շրջանին մէջ գտնուող պարսնաներու եւ պարսնանոցներու սիրային արկածային դրոշմները:

◆ **ԻԼԷՐՈՐԸ** (Փյանգը Արամ, Ջոր, Քոնքորտ) - Ընթրական հաշիները ներմուծում են նաեւ ամերիկեան դարձուցները: Նոր, ուր ուսուցիչը մը շաշկերներուն ջրուցները կը կենդէ յաշուցներուն հասարի ճակատները շաշկերներուն:

◆ **ՄԻՌՁԻՔ ԱՅ ՏԸ ՀԱՐԹ** (Հսփաս, Ասփիլ Ստեփ, ՄԱՆՔ Հիթ, Լաս Մայինաս, Մրայլու 2001, Հիթ) - Իրական կեանքէ առնուած այս պատմութիւնը կը ներկայացնէ շուրակի ուսուցչուհի մը (Մերի Սթրիփ), որ ամէն աշխատանք կը տանի շուրակի դաստանդներին: Կիրարկելու շարժիչ-ժողովրդային- դարձուցներէն մէկուն մէջ:

◆ **ՏԸ ՀԱՐԹ ԲԵՅՆ** (Հսփաս, Ասփիլ Ստեփ, Տիգ, Կայաքսի, Լաս Մայինաս) - Երբ ուսուցչուհի մը ամուսնացած կը դատաւարտուի: Տարիներ ետք, երեսուսարը մը կը ձեռնարկէ գրել անոր կենսագրութիւնը եւ շաշկանքը կը տանի զայն առաջ արձակելու տարու:

◆ **ՕՐԵՐՂՐԸ ՄԱՐԱՅ** (Փյանգը Արամ, Ջոր, Քոնքորտ) - Պատմական շրջանի երգ, ուր «երգողը» կը փորձէ իրեն «սկիւրի»-ներկայացնել հանդիսատեսին:

◆ **ՊԵՐՁԻՔ ԱՅ ՏԸ ՀԱՐԹ** (Հիթ, Կայաքսի, Լաս Մայինաս) - Երբ մասնագետներ կ'ողորմեն թերաս, առաջը առնելու համար առնուցներու մէջ «կենդանի» կողմէ, քաղաքի մը վրայ կատարուած յարձակումին:

◆ **ՏԸ ՀԱՐԹ ԲԵՅՆ ԱՅ ՏԸ ՕՐԵՐՂՐԸ** (Փյանգը Արամ, Ջոր, Քոնքորտ) - Իտալական պատարտութիւն: Երկուսուսու հասակէն սփերային պատարտութիւնը:

◆ **ԽԻՉԻՔ ԱՅ ՄԻՌՁԻՔ** (Ասփիլ Տիգ, Ստեփ, Մրայլու 2001, Հիթ) - Գարգալաներ իրենց պահանջներուն տիրաճաւուն համար պատանդ կը վերցնեն քիմիադաստիարակի դասատու «Միսիս Սթրիփ»:

◆ **ԽԻՉԻՔ ԲԵՅՆ** (Փյանգը Արամ, Ջոր, Քոնքորտ) - Լոպոնո Քիթը Իսթլուտ ժամանակին դէմ կը մրցի: Ան չորս ժամ ունի, կախարակէ փրկելու «անկէ» դատաւարտուելու մը:

◆ **ՏԸ ՀԱՐԹ ՄԻՌՁԻՔ** (Փյանգը Արամ, Ջոր) - Կղերական Ըտ Զարիս իր գործուղումը վայրէ կը հանդիպի աղջկան մը, որուն կը սիրահարի:

◆ **ՄԻՌՁԻՔ ՄԵՆ** (Փյանգը Արամ, Ջոր, Փյանգը, Քոնքորտ) - Հերոսներու թաղանթ-թակուի-Քեթըն ԸՆԷՂԻՔ կը դատարկութեամբ կախարակուի: «Հերոսներու խմբակ» կը կազմուի ազատելու քեթընը:

◆ **ԷՐԻՆ ԳՐՈՔՈՎԻՉ** (Հսփաս, Ասփիլ Ստեփ, Տիգ, Ստեփ, ՄԱՆՔ Հիթ, Արաքսի, Կայաքսի, Մրայլու 2001, Լաս Մայինաս) - Հակառակ բազմաթիւ անձնական խնդիրներուն, Էրին Գրոքովիչ կը փորձէ սրբագրել արդարադատութեան գրասենեակներու գործեմաները:

◆ **ՏՈՐ ԱՎ ԱՅ ՏԸ ԿԵՏՎ** (Փյանգը Ջոր, Քրիփփ, Ֆրիուէ, Մարկէր) - Դեղատի հաշակուոր մարտի մը (Քեթըն Քոնքորտ) իր հոշակի անձնատու անձին գրառելու կը սիրահարի: Սակայն միշտ հաստատ կը մնայ ինքզինքը պարտադրելու մարտաշարին մէջ:

◆ **ՀԱՆԻՔ ԱՅ ՀՆԻՔԸ** (Փյանգը Քրիփփ) - Նախ-կին յիմարանքը մը, որ վերածուած է մանուկներու յատուկ խաղափայլի, դարձած է «սարսփի» վայր մը, կարգ մը երեւակայական հոգիներու «վերագարձում»:

◆ **ԷՄԹ - ՈՒՆՍԻՔ** (Հսփաս, Ասփիլ Ստեփ) - Խաբուելով Ստալինի տիպարը, Միտրեան մը ստեղծումի խոստումներէն, որս առնու մը (կիցը՝ Ֆրանսուա) կը վերադառնայ Մոսկուա եւ կ'իյնայ... ծուղակը:

◆ **ՄԻՌՁԻՔ ԼԻՔԸ** (Հսփաս, Սոփի, Տիգ, Ստեփ, ՄԱՆՔ Հիթ, Հիթ, Կայաքսի, Լաս Մայինաս, Արաքսի, Մրայլու 2001) - Սթրեթը սկսելու մը, որ կ'որոշորտի «բնական» զանալ ունեցող ընտանիքի մը կողմէ: Մարդու մեծ - դաստիարակուած - մտնելու միակ գլխացալը - տան կատուն է:

◆ **ՏԸ ՄԻՌՁԻՔ ԱՅ ՄԱՐԱՅ** (Փյանգը Արամ, Ջոր, Քոնքորտ, Ֆրիուէ) - 15 տարի խնդիր պահանջներու մեծ արեւելե ետք, Պրոս Ուիլիս եւ Միշել Փայպըր ամուսն կը կազմէ, թէ այդ սերը սկսած է իստի: Արդեօք որքանով ճշտ է...

◆ **ԼՆՍԻՔ ԷՆՏ ՅԱՍԱ** (Փյանգը Արամ, Ջոր, Քոնքորտ) - Դրացուհի Սոփի Մարտինի հանելի երեւելու համար, տղայ մը կը գողնայ Սոփիին շուրջ եւ փնտրուելու կը ձեռնարկէ:

ԹԷ. ԷԼ. 7:30.- Արաքերէն լուրեր

8:00.- Եւրոնիւզ լուրեր

8:30.- Մէլուրի Սթրիթ

9:00.- Սուպիլի

11:30.- Աստղեր

11:35.- Տեղական Ֆիլմաշար

12:00.- Տեղ. ֆիլմաշար

13:00.- Վաերազրական

13:30.- Տեղ. ֆիլմաշար

14:30.- Արաքերէն լուրեր

15:30.- Վիտո Քլիփս

16:00.- Այամ Չալապ

17:00.- Խաղեր

18:00.- Փէլ Մէլ

19:00.- Լիբանանեան ստորեայ

19:15.- Մակարան

19:30.- Արաքերէն լուրեր

20:30.- Թոք Ռիթ ալ թարրիթ

21:30.- Ամ. երկար ժայ.

22:30.- Վարիթթ Վարիթթ

23:30.- Արաքերէն լուրեր

00:00.- Վարիթթ

Է. Գ. Ս. 7:00.- Սի. Էն. Էն. ի լուրեր

7:30.- Քիֆ Ու Լէլլ

8:30.- Կենդանի գծանկար

9:00.- Թատրոն

10:00.- Սի. Էն. Էն. ի լուրեր

10:30.- Նահարքոմ Սայիտ

13:30.- Սի. Էն. Էն. ի լուրեր

14:00.- «Չեմփրնիկ Լիկ» ամփոփում

15:00.- Ֆլէշ Նիւս Սաթ

15:15.- Քեփիթլլ

17:30.- Քուպի

18:00.- Ամերիկեան Ֆիլմաշար

19:00.- Ընթա Ուս Հալապ

20:00.- Արաքերէն լուրեր

20:30.- Ալ Պայ Եւ Շալապ

00:00.- Ամ. երկար ժայլակէն

20:00.- Արաքերէն լուրեր

20:30.- Թոք Շո

22:00.- Սանտուր Լ. Ֆրիթ

22:30.- Լուրեր

23:15.- Սփոր

ՄՈՒԹԱՔՊԱԼ 7:00.- Կենդանի գծանկար

7:30.- Կենդանի գծանկար

8:00.- Ըլդար Ըլդար

9:00.- Այամ Ալ Սալախ

13:00.- Ֆլէշ Ինֆո

14:00.- Արաք. ֆիլմաշար

15:00.- Արաք. լուրեր

15:30.- Վաերազրական

16:00.- Քիփս

16:30.- Տիփի Բլապ

18:00.- Օթոմայիլ

18:30.- Սիւնեմալի

19:00.- Խաղեր

20:00.- Շաուսիէտ Մըն Այալիս

20:30.- Արաքերէն լուրեր

20:30.- Ռուսուս

Մուրախարիւրա

20:30.- Ամ. երկար ժայլակէն

22:30.- Տեղաբար Բըրվլ

23:30.- Ամ. երկար ժայլակէն

Է. Գ. Է. 14:00.- Մա ն կ ա կ ա ն լուրեր

15:05.- Ալ Մալաֆ

17:00.- Թոք Շո

18:45.- Երաժշտութիւն

19:00.- Թոք Շո

ՃԱՏՐԱԿ

ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ Կ. - ՊՍԻՄԱՆՅԵՎ Մ.

ՌԻԵՐԱՆԻԱ 2000

1.e4 c5 2.ճf3 d6 3.d4 cxd4 4.ճxd4 ճf6 5.ճc3 a6 6.a4 e6 7.ճe2 ճe7 8.0?0 0?0 9.f4 ճc6 10.ճe3 Յc7 11.Փh1 ճe8 12.ճd3 .ճd7 13.ճf3 ճb4 14.a5 ճac8 15.ճb6 Յb8 16.e5 ճfd5 17.ճxd5 exd5 18.ճe1 ճg4 19.c3 dxe5 [19...ճxd3 Pas 20.Յxd3 ճxf3 21.Յxf3 առաւելութիւնը՝ ի նպաստ ճերմակներուն կ'ըլլայ] 20.ճxe5 [20.fxe5 ճxd3 21.Յxd3 ճe6 դիրքերը կը հասասարին] 20...ճc6 21.ճxd5 Յxf4 22.ճa4 ճxf3 [22...ճb4!? 23.ճd4 ճxf3 24.gxf3 Յh6 25.ճaxb4 ճxb4 26.ճxb4 ճc6 առաւելութիւնը՝ ի նպաստ ճերմակներուն կ'ըլլայ] 23.ճxh7+! [23.ճxf4? ճxd1 24.ճd7 ճe5 25.ճxh7+ ճxh7 26.ճxd1 ճc5 առաւելութիւնը՝ ի նպաստ սևերուն կ'ըլլայ;] 23...Փh8 24.gxf3! [24.ճxf4 ճxd1 25.ճf5 ճg5 26.ճxd1 ճxf4 27.ճxc8 ճxc8 առաւելութիւնը՝ ի նպաստ սևերուն կ'ըլլայ] 24...Յh6 25.ճf5 ճh4 [25...ճb8 26.ճd7 ճe8 27.ճe4] 26.ճxc8 ճe1+ 27.Յxe1! ճxe1 ճe4 ճg3 29.ճg1 ճc7 [29...ճb8 30.ճxb7 Յh3 31.ճe8+ Փh7 32.ճd2 առաւելութիւնը՝ ի նպաստ ճերմակներուն կ'ըլլայ] 30.ճg4 [30.ճxb7 Յh3 31.ճe8+ Փh7] 30...ճe5

31.ճxe5 [31.ճdx5!? ճxe5 32.ճxe5 Յd2 առաւելութիւնը՝ ի նպաստ ճերմակներուն կ'ըլլայ] 31...ճxe5 32.ճxe5 Յd6 [32...Յd2 33.ճe8+ Փh7 34.ճe7 առաւելութիւնը՝ ի նպաստ ճերմակներուն կ'ըլլայ] 33.ճd4 ճc6 34.ճc5 Յa4 [34...ճg8 35.ճxc6 bxc6 36.b4 առաւելութիւնը՝ ի նպաստ ճերմակներուն կ'ըլլայ] 35.ճf5 Յd1+ 36.ճg2 Յd2+ 37.ճg3 [էրէ 37.Փh3 Յh6+ 38.ճg4] 37...ճg5+ 38.ճg4 Յd2 39.ճc8+ Փh7 40.ճf5+ Փh6 41.f4 [41.f4 Յe1+ 42.ճf2 Յxf2+ 43.Փxf2 առաւելութիւնը՝ ի նպաստ ճերմակներուն կ'ըլլայ; 41.h4 Փh5 42.ճh8+ Յh6 43.ճg4+ ճg6 44.h5+ Յh5 45.ճxh5+ Փf5 46.ճg4+ ճg5 47.f4+ ճg6 48.f5+ ճg5 49.ճh5#] 1-0

ՄԱՏՂԵՐ

- ★ **ԽՈՅ** (21 Մարտին 20 Ապրիլ)
- ★ **ՅՈՒԼ** (21 Ապրիլին 21 Մայիս)
- ★ **ՆԵՅԳԵՏԻՆ** (22 Յունիսին 23 Յուլիս)
- ★ **ԱՐԻՒՄ** (24 Յունիսին 23 Օգոստոս)
- ★ **ԿՈՅ** (24 Օգոստոսին 23 Սեպտեմբեր)
- ★ **ԿԵՆԻՔ** (24 Սեպտեմբերին 23 Հոկտեմբեր)
- ★ **ԿԱՐԻՃ** (24 Հոկտեմբերին 23 Նոյեմբեր)
- ★ **ԱՅԾԵՂԶԻՐ** (22 Դեկտեմբերին 20 Յունուար)
- ★ **ՄԱՆՍՈՐ ՄԿՐԵԱՆԻ** (21 Յունուարին 19 Փետրուար)
- ★ **ՆԻԿՈՒՄ** (21 Փետրուարին 19 Մարտ)

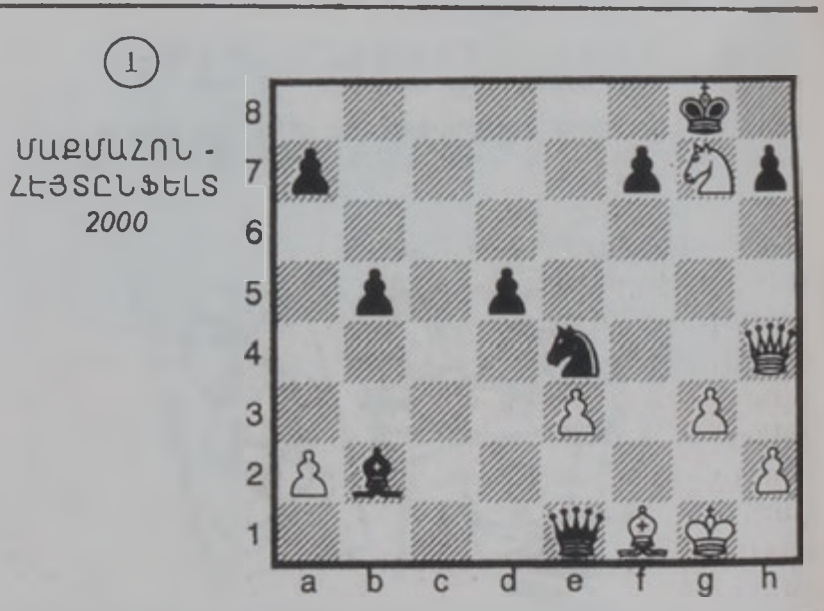
ԹԱՆՊԱՆՆԵՐԻՆ ՄՊԱՌՆԱԼՈԿ...

Յարուհեակամ Տրի Էյէկի քիստանին եւ Տաճիկիստանին նախագուշաքուելու որ հեցն նրանք պատասխանատուութիւն կը կրեն, եթէ Ռուսաստանը կանխիչ հարուածներ հասցնի Աֆղանիստանին առանձին շրջաններին: Ընդունին, աֆղանական «Թալեպան» շարժման ղեկավարութիւնը իր հաղանդարդներին կոչ է արել միաւորուել Ռուսաստանի դէմ համատեղ պայքարուն: Այս ամէնը պէտք է դիտել Ռուսաստանի եւ Սիւաբեալ Նահանգների միջեւ պայքար ուղղուած Կենտրոնական Ասիայում հաստատման: Վերադառնալով «Ուոլ Սթրիթ Երոնը» յօդուատանքին:

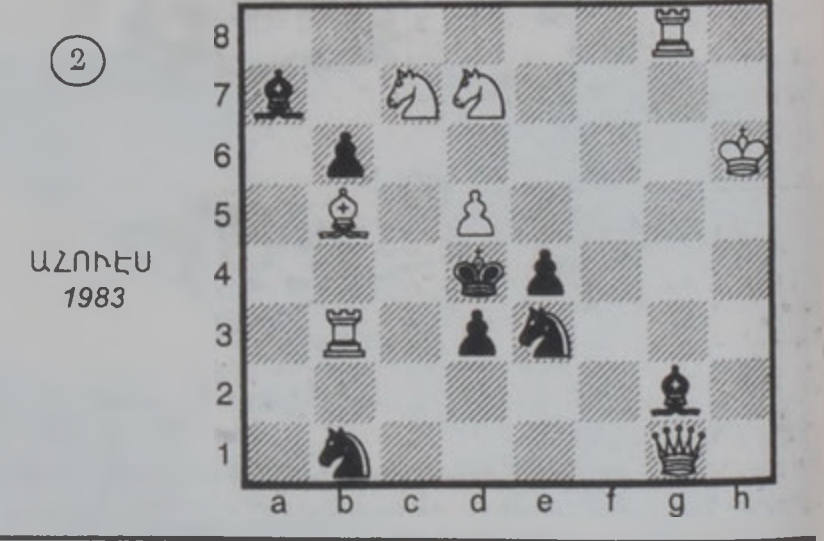
ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ

- ՀԱԼԷՊ
- ՀԱԼԷՊ
- ՎԱԶԷ ՊԱԼԵԱՆԻ մահուան քառասունցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 4 Յունիս 2000, Հալէպի Ս. Աստուծածաժն եկեղեցու մէջ, յաւարտ Ս. պատարագի:
- ՀԱՅՋԱԿԱԿ ՀՈՓԱԼԵԱՆԻ մահուան քառասունցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 4 Յունիս 2000, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ, յաւարտ Ս. պատարագի:
- ՍՈՂՈՍՆ (ՍԻՈՆ) ԳԱՍԱՐՃԵԱՆԻ մահուան քառասունցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 4 Յունիս 2000, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ, յաւարտ Ս. պատարագի:
- ՄԱՆՍՈՐ ՄԿՐԵԱՆԻ մահուան Բ. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 4 Յունիս 2000, Չալքայի Հայ Կաթողիկէ Ս. Փրկիչ եկեղեցու մէջ, առաւօտեան ժամը 10ին:
- ԵՂԱ ՓԻԼԱՒՃԵԱՆԻ մահուան քառասունցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 4 Յունիս 2000, Ժերթաւի Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարանի Ս. Աւետման մատրան մէջ, առաւօտեան ժամը 10ին:
- ՆԻԿՈՒՄ ԹԵՔԵԱՆԻ մահուան Ա. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 4 Յունիս 2000, Ս. Նշան Մայր եկեղեցու մէջ, յաւարտ Ս. պատարագի:

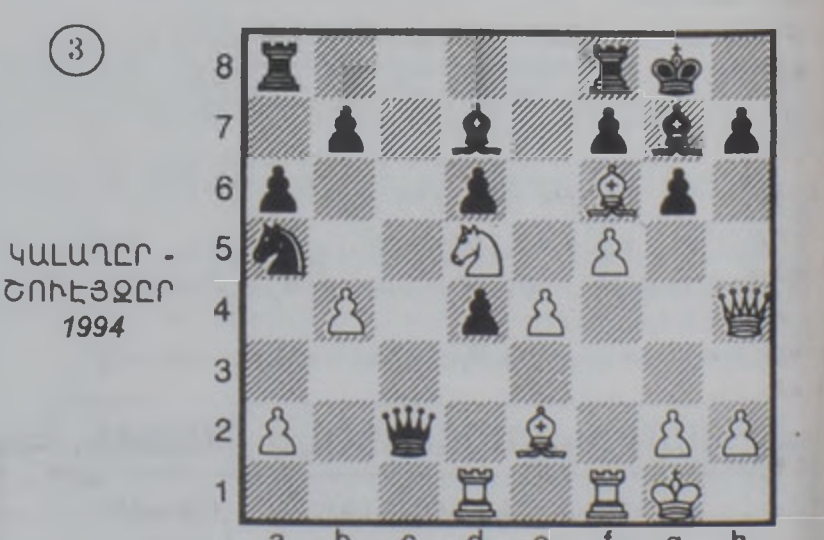
ՍԵՒԵՐԸ ԿԸ ՔԱՂԱՆ ԵՒ ՄԱԹ 2 ՇԱՐԺՈՒՄՈԿ

ՇԵՐՄԱԿՆԵՐԸ ԿԸ ՔԱՂԱՆ ԵՒ ՄԱԹ 2 ՇԱՐԺՈՒՄՈԿ

ՇԵՐՄԱԿՆԵՐԸ ԿԸ ՔԱՂԱՆ ԵՒ ՄԱԹ 2 ՇԱՐԺՈՒՄՈԿ

Ինչպիսիքն յունուսն տեսնել՝ 10րդ էջը: Այս սինգլը պատրաստեց՝ Էլի Հուլիշեան

